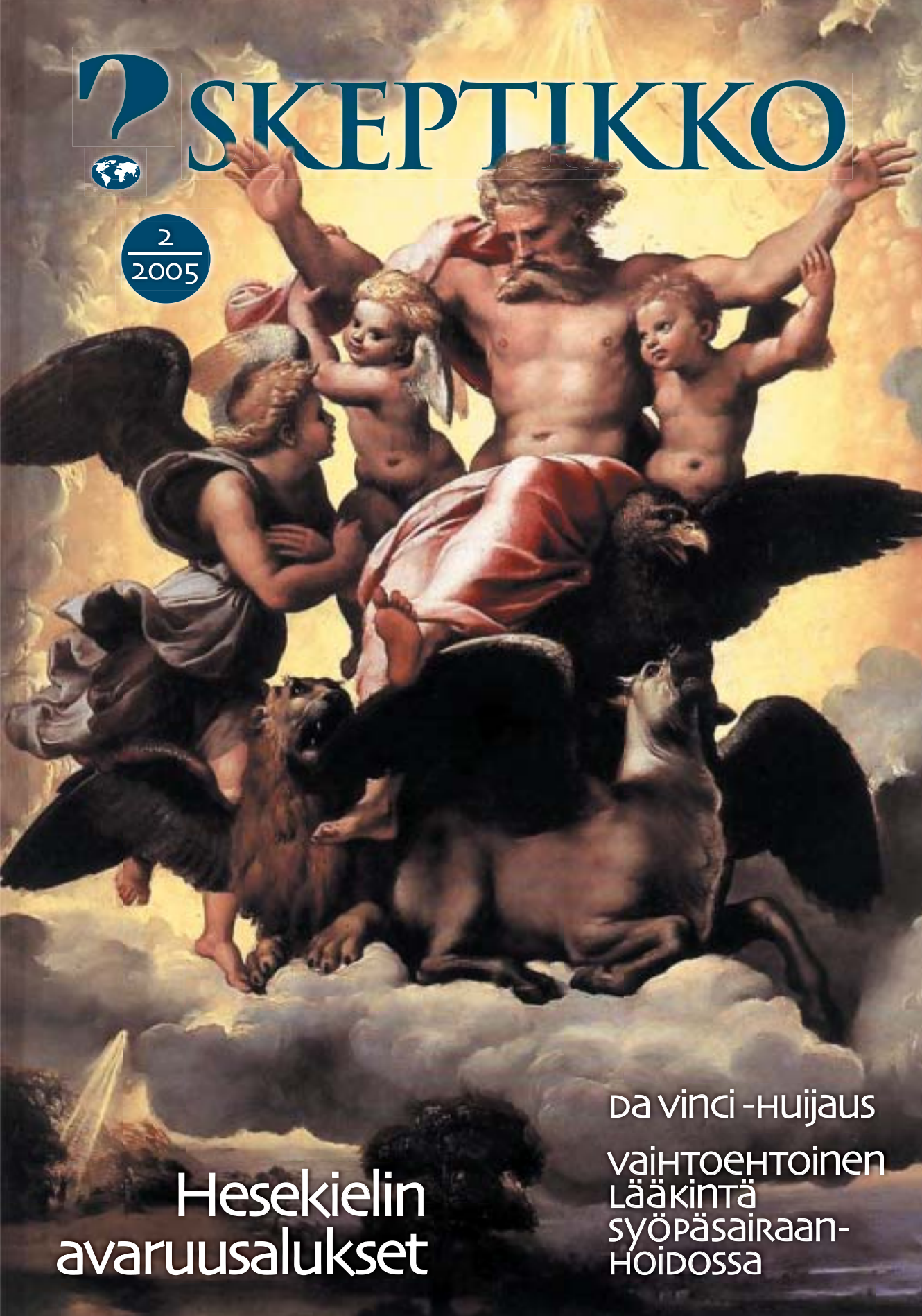

? SKEPTIKKO

2
2005

Hesekielin
avaruusalukset

Da Vinci -Huijaus
vaihtoehtoinen
Lääkintä
syöpäsairaalan-
hoidossa

SKEPTIS RY

15 vuotta kysymyksiä

KUTEN VARMASTI OLET jo huomannut, kadessasi on erilainen, kauniimpi *Skeptikko*. Lehdessä on enemmän väriä kuin ennen, fontit sekä logot ovat uudistuneet ja taitto keventynyt. Lisäksi lehdessä julkaistaan tätä nykyä mm. selvänäkijöiden ilmoituksia.

No, ei julkaista, ilmoituksia – ainakaan huuhaa-selaisiä. Monissa muissa lehdissä niitä kuitenkin julkaitaan, vaikka ne eivät lehden linjaan sopisikaan. Kolme vuotta sitten *Tehy*-lehden vt. päätoimittaja **Riitta Heimonen** järkyttyi *Ilta-Sanomien* haastattelussa, kun kuuli, että hänen lehdessään on uskomushoitajien ilmoituksia. Heimonen kertoi ottavansa vakavasti harkintaan tällaisten ilmoitusten julkaisemisen, ja seuraavassa aviisissaan hän totesikin: ”*Tehy*-lehden lukijat ovat koulutettuja terveydenhuollon ammattilaisia, joiden kiinnostusta vaihtoehtolääketieteeseen / täydentäviin hoitomuotoihin ei näytä olevan syytä rajoittaa alan ilmoituksia karsimalla.”

Kysymys on tietysti rahasta. Päätoimittajan päätöstä huuhaa-ilmoitusten julkaisemisesta voidaan verrata rahapulassa riutuvan kansanopiston johtokunnan päätökseen hyväksyä opistossaan järjestettävä totaalinenkin huuhaa-koulutus, kuten esimerkiksi kesällä kohua herättänyt Varsinais-Suomen Kansanopiston *enkelienergiakurssi*. Tällaisille kursseille nimittäin riittää kysyntää, joten niillä voidaan paikata kansanopistojen tiukkaa taloutta, joka johtuu mm. siitä, että opistojen valtionosuuden reaaliarvo on laskenut 25–30 % viimeisten viiden vuoden aikana. Valtion tuki on noin 50 prosenttia kuluista; tänä vuonna me annamme maamme 91 kansanopistolle valtionapua noin 300 miljoonaa euroa.

Arvostelijoille huuhaa-kurssien järjestämistä voidaan perustella kansanopistojen lakisääteisellä velvollisuudella vastata kysyntään. Vapaan sivistystyön oppilaitoksissa, jollaisia kansanopistotkin ovat, tarkoitus on tarjota ope-

tusta, joka perustuu ihmisten omaan mielenkiintoon. Valtioneuvosto myöntää jokaiselle oppilaitokselle ylläpitämisluvan, mutta laitos saa itse määritellä koulutuksen päämäärät ja tavoitteet. Taustalla voi olla hyvinkin erilaisia maailmankatsomuksia tai uskonnollisia näkemyksiä, ja kurseja voidaan järjestää vapaasti, kunhan ne täyttävät muodoltaan ja kestoaltaan tietyt ehdot. Valtio eli opetusministeriö puuttuu asiaan vain, jos opistojen toiminnassa havaitaan suoranaisia laittomuksia.

Opettaa saa siis lähes mitä tahansa. Skeptikon on vaikea hyväksyä, että valtio avustaa enkelienergia- tai reikikurssin järjestävää tahoja niin kuin myös kurssilla opiskelevia myöntämälle heille opintotukea. Huuhaa-kurssit eivät taatusti ole se varsinainen, lainsäädännön kansanopistoille asettama sivistystehtävä.

On toki huomattava, että tällä hetkellä varsinaisten huuhaa-kurssien esiintyminen kansanopistoissa on vielä marginaalinen ilmiö – eniten huuhaata vapaan sivistystyön piirissä löytyy edelleen kansalais- ja työväenopistojen kursseilta – mutta entä tulevaisuudessa? Asiaan täytyy reagoida ennen kuin tilanne muodostuu yhtä pahaksi kuin Virossa, jossa eräinä *New Age* -suuntausten leviämipaikkoina ovat nimenomaan kansanopistot, ja jossa veronmaksajat kustantavat olennaiselta osalta joidenkin toisten veronmaksajien noituusopinnot (ks. **M. Vällikin** artikkeli ”Kuulumisia Viron huuhaa-rintamalta”, s. 8).

Jotain pitäisi siis tehdä, mutta mitä? Suomen Mielenterveysseura teki toukokuussa sosiaali- ja terveysministeriölle aloitteen laillistamattomien puoskarihoitojen saamisesta valvonnan alle. Kansanopistojen huuhaa-kurssiasiassa ovat ansiokkaasti älähtäneet yksittäiset skeptikot, mutta olisiko nyt aika älähtää myös yhdistyksenä?

Risto K. Järvinen

? SKEPTIKKO

2
2005

#65

Julkaisija:

SKEPSIS^{RY}

PL 483
00101 Helsinki
www.skepsis.fi

Päätoimittaja: Risto K. Järvinen

Toimitus:

Närhitie 11
01450 Vantaa

E-mail: editor@skepsis.fi

Taitto: Juha Keränen

Kaikki tässä lehdessä julkaistut kirjoitukset ovat kirjoittajien omia mielipiteitä, eivätkä edusta toimituksen, Skepsiksen tai ECSO:n virallista kantaa.

(ECSO = European Council of Skeptical Organisations. Skepsis ry on ECSO:n jäsen.)

Painopaikka: Meripaino

ISSN 07862571

- 04... Liisa Salmenperä:
Vaihtoehtoinen lääkinä
syöpäsairaanhoidossa: Potilaat
myönteisiä – lääkärit kielteisiä
- 08... Martin Vällik:
Kuulumisia Viron huuhaa-
rintamalta
- 13... James Randin huuhaa-palkinto
USA:n ilmavoimille
- 15... Tim Callahan:
Hesekielin avaruusluokset
- 20... Denis Galkin:
vierailu tulevaisuudessa
- 22... Bobby Henderson:
"maailmankaikkeuden luoja:
lentävä spagettihirviö",
avoin kirje kansain-
koululautakunnalle
- 24... Robert M. Price:
Da Vinci -hujaus
- 29... C-vitamiini ei ole ihmelääke
- 30... Osmo Tammisalo:
miestä ei ole tuomittu
pettämään
- 32... Keskustelua

kansi: "Hesekielin näky" (1518), RAFAEL

vaihtoehtoinen lääkitä
syöpäsairaanhoidossa:

POTILAAT myönteisiä – LÄÄKÄRIT kielteisiä

Liisa Salmenperä

Liisa Salmenperän väitöskäsitelmässä *Täydentävä ja vaihtoehtoinen lääkitä; syöpäpotilaiden, hoitajien ja lääkäreiden asenteet sekä syöpäpotilaiden täydentävän ja vaihtoehtoisesta lääkitä käyttä* tarkasteltiin ensimmäistä kertaa syöpäpotilaiden, hoitajien ja lääkäreiden asennoitumista täydentävään ja vaihtoehtoiseen lääkitä Suomessa.

TÄYDENTÄVÄ ja vaihtoehtoinen lääkitä (eng. complementary and alternative medicine = CAM) on haastava tutkimuskohde, joka ei helposti alistu tieteellisen tarkastelun alle. Yksistään jo käytettyjen englannin ja suomenkielisten termien ja käsitteiden moninaisuus vaikeuttaa tutkimuskohteen määrittelyä. Lisäksi täydentävä ja vaihtoehtoinen lääkitä on perinne- ja kulttuurisidonnainen ilmiö, joka asettuu eri maissa lainsäädännöllisesti eri positioihin. Suhteellisen kattavan kuvan eri maiden lainsäädännöllisistä eroavaisuuksista saa *World Health Organizationin* vuonna 2001 julkaisemasta raportista, jossa kuvataan täydentävän ja vaihtoehtoisesta lääkitä lainsäädännöllinen tilanne WHO:n 123 eri jäsenmaassa.

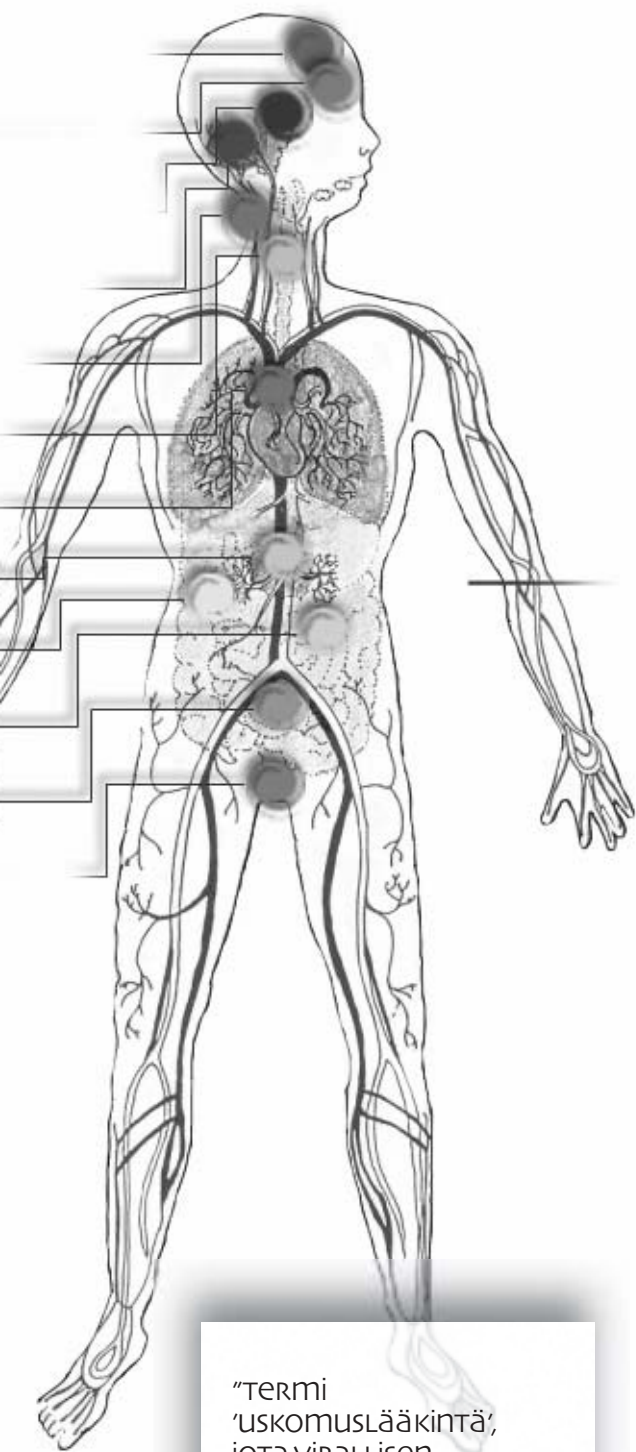
Täydentävän ja vaihtoehtoisesta lääkitä tutkimuksen epämääräisyyttä lisää myös se, että tutkijoiden keskuudessa ei ole selkeää yksimielisyyttä siitä, mikä käsite kuvaisi parhaiten täydentävän ja

vaihtoehtoisesta lääkitä sekä -hoitojen laajaa kenttää. Täydentävän ja vaihtoehtoisesta lääkitä käsitteiden voidaan ajatella viittaavan eri ulottuvuuksiin. Täydentävän lääkitä voidaan katsoa kulkevan virallisen lääketieteen rinnalla, ja vaihtoehtoisesta lääkitä harjoitetaan virallisen lääketieteen sijasta.

Tulevaisuudessa käsitteet täydentävä ja vaihtoehtoinen lääkitä mahdollisesti erkaantuvat selvemmin toisistaan, sillä esimerkiksi Risbergin ym. (2004) tutkimuksessa syöpäsairaanhoidossa työskentelevät lääkärit asennoituivat myönteisimmin hoitoihin jotka he ajattelivat täydentävän virallista lääketieteellistä hoitoa (akupunktio, musiikki- ja taideterapia) kuin hoitoihin, jotka koettiin vaihtoehtoisiksi hoidoiksi (käsillä parantaminen, homeopatia).

Täydentävän ja vaihtoehtoisesta lääkitä käsitteiden määrittelyä ja rajoista käydään jatkuvaa niin kansainvälistä kuin suomalaistakin mielipiteiden tunnepitoista vaihtoa. Suomessa eniten käytettyjä käsitteitä lienevät kuitenkin vaihtoehtolääkitä tai vaihtoehtoiset hoidot (esim. Vertio ym. 1995, Enkovaara 2002). Uskomuslääkitä, jota pääasiassa suomalaiset virallisen lääketieteen edustajat käyttävät, ei ole juurikaan vakiintunut suomalaiseen kielenkäyttöön. Kansainvälisesti uskomuslääkitä (belief based, make-believe medicine) on myös lähes tuntematon käsite.

Täydentävän ja vaihtoehtoisesta lääkitä käsitteiden määrittelyn ja terminologian ristiriitaisuudet johtavat vaikeuksiin vertailla eri maissa tehtyjä tutkimuksia ja siksi niin tutkimusprosessien kuin tulostenkin luotettavuuden tarkasteluihin tulee suhtautua varauksella.

”Termi ‘uskomuslääkintä’, jota virallisen lääketieteen edustajat käyttävät, ei juurikaan ole vakiintunut kielenkäyttöön.”

ensimmäinen tutkimus suomessa

Tutkimuksellisista haasteista huolimatta ja toisaalta juuri niiden vuoksi projektissani tarkasteltiin ensimmäistä kertaa syöpäpotilaiden, hoitajien ja lääkäreiden asennoitumista täydentävään ja vaihtoehtoiseen lääkintään Suomessa. Lisäksi tutkittiin syöpäpotilaiden täydentävän ja vaihtoehtoisen lääkinnän käyttöä. Tutkimusprojektissa täydentävä ja vaihtoehtoinen lääkintä määriteltiin käsittämään hoidot, jotka sijoittuvat virallisen lääketieteen ulkopuolelle. Tämän lisäksi vastaajilta tiedusteltiin, miten he suhtautuvat muutamien yleisimpien täydentävien hoitojen (ruokavaliohoidot, vitamiinien jättiannoshoidot, immunoterapia, homeopatia, rukous ja käsillä parantaminen) mahdollisuuksiin parantaa syöpää.

Täydentävän ja vaihtoehtoisen lääkinnän käsitteitä, eri maiden lainsäädäntöjä, virallisen ja vaihtoehtoisen lääkinnän suhdetta, asennoitumista sekä käyttöä täydentävään ja vaihtoehtoiseen lääkintään niin väestötasolla kuin syöpäpotilaillakin on käsitelty laajasti väitöskirjani kirjallisuusosassa, ja tärkeimmät aiheeseen liittyvät tutkimukset on koottu väitöskirjan liitetaulukoiksi. Tutkimusprojekti asetettiin ajallisesti suhteellisen pitkälle välille (1995–2005), joka vuoksi erityisesti ensimmäisen onkologisille hoitajille tehdyn asennetutkimuksen tulosten luotettavuutta ja yleistettävyyttä tulee tarkastella kriittisesti.

Lääkäreiden asenne ei yllättänyt potilaita

Täydentävä ja vaihtoehtoinen lääkintä polarisoi helposti asenteet joko myönteiseen tai kielteiseen näkökulmaan. Tutkimuksessani rinta- ja eturauhassyöpäpotilaiden asennoituminen täydentävään ja vaihtoehtoiseen lääkintään osoittautui suhteellisen myönteiseksi, ja kielteinen asennoituminen tuli selvästi esille syöpäsairaanhoidossa toimivien hoitajien ja syöpälääkäreiden keskuudessa. Tutkimuksessa mukana olleista lääkäreistä terveyskeskuslääkärit suhtautuivat myönteisimmin täydentävään ja vaihtoehtoiseen lääkintään.

Syöpäpotilaat (216 rintasyöpäpotilasta ja 190 eturauhassyöpäpotilasta) pitivät mahdollisena, että täydentävä ja vaihtoehtoinen lääkintä voi auttaa syövän hoidossa, vaikka sen ei uskottukaan parantavan syöpää kokonaan. Kaksi kolmasosaa syöpäpotilaista ajatteli, että täydentävää ja vaihtoehtoista lääkintää voi aina koettaa syövän hoidossa ja että sen käyttö

lievittää stressiä sekä jännittyneisyyttä. Eniten molemmissa syöpäpotilasryhmissä uskottiin ruokavaliohoitojen ja rukouksen parantaviin vaikutuksiin.

Lisäksi yli puolet syöpäpotilaista oli valmiita hyväksymään täydentävän ja vaihtoehtoisen lääkinnän virallisten hoitojen rinnalle, ja lähes kaksi kolmasosaa potilaista ajatteli, että näitä hoitoja voitaisiin tarjota virallisen terveydenhuollon toimipisteissä. Syöpäpotilasryhmien täydentävään ja vaihtoehtoiseen lääkintään asennoitumisen välillä ei ollut eroja, mutta myönteinen asennoituminen oli yleisempää nuorimmissa ikäryhmissä ja niiden potilaiden keskuudessa, jotka olivat keskustelleet näistä hoidoista lääkäreiden kanssa.

Hoitajien (92 onkologista hoitajaa) ja lääkäreiden (yhteensä 234 onkologia, urologia ja terveyskeskuslääkäriä) asennoituminen täydentävään ja vaihtoehtoiseen lääkintään osoittautui pääosin kielteiseksi tai epävarmaksi. Erityisen selvästi esille tuli syöpälääkäreiden kielteinen asennoituminen. Molemmat vastaajaryhmät, niin hoitajat kuin lääkärinkin, ajattelivat täydentävän ja vaihtoehtoisen lääkinnän sisältävän tuntemattomia riskitekijöitä sekä mahdollisesti viivästyttävän syöpäpotilaiden viralliseen hoitoon hakeutumista. Tutkimukseen valittujen hoitojen (ruokavaliohoidot, vitamiinien jättiannoshoidot, immunoterapia, homeopatia, rukous ja ”käsillä parantaminen”) parantaviin vaikutuksiin suhtauduttiin epäilevästi. Myönteisimmin hoitajat suhtautuivat ruokavaliohoitoihin ja lääkärit puolestaan rukoukseen ja immunoterapiaan. Lähes puolet hoitajista ajatteli täydentävän ja virallisen lääkinnän mahdollisesti täydentävän virallista hoitoa, mutta lääkärit lähes yksimielisesti vastustivat täydentävien hoitojen tarjoamista virallisessa terveydenhuollossa.

Virallisen terveydenhuollon edustajien asennoituminen ei ollut yllätys syöpäpotilaille, sillä potilaat olivat hyvin tietoisia hoitajien ja lääkäreiden kielteisestä asennoitumisesta täydentävään ja vaihtoehtoisen lääkintään.

Täydentävistä hoidoista taistelutahtoa ja toivoa tulevaisuuteen

Syöpäpotilaista noin puolet oli kiinnostuneita täydentävästä ja vaihtoehtoisesta lääkinnästä. Useimmin käytön aloittamisesta luovuttiin tieteellisten

todisteiden puutteen ja virallisten hoitojen hyvien tulosten vuoksi.

Suurin osa potilaista, jotka olivat käyttäneet täydentävää ja vaihtoehtoista lääkintää ennen syöpään sairastumistaan, jatkoivat sen käyttöä syöpädiagnoosin jälkeenkin. Syöpädiagnoosi lisäsi kuitenkin molempien ryhmien lääkinnän käyttöä ja eturauhassyöpäpotilailla lisäys oli lähes puolet enemmän kuin rintasyöpäpotilailla. Lisäksi huonovointisuus ja syövän etäpesäkkeet lisäsivät tilastollisesti merkitsevästi täydentävän ja vaihtoehtoisen lääkinnän käyttöä molemmissa potilasryhmissä.

Tutkimushetkellä noin kolmasosa syöpäpotilaista käytti täydentäviä hoitoja, yleisimmin vitamiini- ja hivenainehoitoja, antioksidanteja, ruokavaliohoitoja tai luonnonlääkkeitä. Syöpäpotilaat käyttivät täydentäviä hoitoja erityisesti lisätäkseen taistelutahtoa sairauttaan vastaan ja saadakseen toivoa tulevaisuuteen. Lähes kaikki rintasyöpäpotilaat ja kaksi kolmasosaa eturauhassyöpäpotilaista raportoi täydentävien hoitojen vaikuttaneen myönteisesti erityisesti heidän fyysiseen jaksamiseensa ja yleiskuntoon.

avointa keskustelua tarvitaan

Tutkimustani voidaan pitää alkukartoituksena aihealueesta, ja tulosten pohjalta voidaan todeta, että suomalaisessa syöpäsairaanhoidossa tarvitaan avointa ja luottamuksellista keskustelua potilaiden täydentävän ja vaihtoehtoisen lääkinnän käytöstä. Avoin aiheeseen liittyvä keskustelu voisi osaltaan vähentää jännitystä hoitosuhteessa sekä parantaa potilasturvallisuutta, sillä tutkimusten mukaan potilaat eivät välttämättä kerro täydentävien hoitojen käytöstään viralliselle hoitohenkilökunnalle (esim. Adler & Fosket 1999).

Tutkimuksen syöpäpotilaista kolmannes käytti täydentäviä hoitoja. Tulos tukee keväällä 2005 julkaistun laajan eurooppalaisen tutkimuksen (14 eurooppalaista maata mukana, ei kuitenkaan Suomi) tuloksia, jossa syöpäpotilaiden täydentävien hoitojen määräksi saatiin 36 % (Molassiotis ym. 2005). Tässä tutkimuksessa syöpädiagnoosi lisäsi täydentävien hoitojen käyttöä molemmissa syöpäpotilasryhmissä, mutta tulokset eivät tuke- neet sitä, että potilaat käyttäisivät näitä hoitoja virallisten hoitojen sijasta tai siksi, että he olisivat olleet pettyneitä virallisiin hoitoihin. Potilailla oli

päin vastoin suuri luottamus virallisiin hoitoihin ja juuri virallisten hoitojen hyvien tulosten vuoksi täydentävien hoitojen käytöstä luovuttiin, vaikka käyttöä oli harkittukin.

Täydentävien hoitojen käytön lisäys syöpädiagnoosin jälkeen oli eturauhassyöpöpotilailla lähes kaksinkertainen verrattuna rintasyöpöpotilaisiin. Tuloksista ei voi suoraan päätellä, mistä tämä ero johtuu. Kuitenkin lähes kaikki potilaat, jotka olivat käyttäneet täydentäviä hoitoja ennen syöpädiagnoosia jatkoivat niiden käyttöä syöpädiagnoosin jälkeenkin. Näiden potilaiden kohdalle kyseessä lienee elämäntapa, jota syöpään sairastuminen ei muuta.

Potilaat käyttivät täydentäviä hoitoja erityisesti tehdäkseen kaikkensa taistelussa syöpää vastaan ja saadakseen toivoa tulevaisuuteen. Mitä toivo itse asiassa on? Voisiko täydentävien hoitojen käyttö edustaa potilaan toimivaa selviytymisstrategiaa ja halua parantaa omaa elämänlaatua? Tai olisiko sitenkin kyseessä vakavasti sairaiden ihmisten tarttuminen viimeiseen oljenkorreen? Nämä tulokset nostavat väistämättä esille muutamia tärkeitä kysymyksiä. Miten esimerkiksi virallisessa terveydenhoidossa pystyttäisiin entistä paremmin vastamaan syöpöpotilaiden psykologisiin tarpeisiin?

Teksti perustuu kirjoittajan kesäkuussa 2005 Turun yliopistossa tarkastettuun väitöskirjaan; COMPLEMENTARY AND ALTERNATIVE MEDICINE; attitudes of cancer patients, nurses and physicians, the use of complementary and alternative medicine by cancer patients, Hoitotieteen laitos, Lääketieteellinen tiedekunta, Turun yliopisto, Annales Universitatis Turkuensis D 663, Painosalama Oy, Turku 2005.

Väitöskirja on tilattavissa osoitteesta:
<http://kirjasto.utu.fi/julkaisupalvelut/>

Kirjoittaja on koulutukseltaan terveystieteiden tohtori (TtT). Hän toimii työhönohjaajana ja työyhteisökouluttajana sosiaali-, terveys- ja opetusalan organisaatioissa sekä julkishallinnossa. Lisäksi kirjoittaja ohjaa leskille ja ikääntyneille eronneille tarkoitettuja sopeutumis- ja tukihenkilökursseja Eläkeliitossa.

Tutkimustulokset suuntaavat mahdollisuuksia myös tutkimusalueen laajentamiseen. Esimerkiksi täydentävien hoitojen vaikutuksia voitaisiin kartoittaa, sillä lähes kaikki vastaajat kaipaivat tieteellisesti luotettavia tuloksia täydentävien hoitojen vaikutuksista. Täydentävien hoitojen vaikuttavuuden tutkimus on kuitenkin vaikeaa, kuten LL **Heikki Hemmilä** toteaa *Skeptikko*-lehdessä 1/2005.

On kuitenkin todennäköistä, että jo yksistään täydentävän ja vaihtoehtoisen lääkinän käsitteen tarkka analysointi mahdollistaisi monialaisen kansainvälisen yhteistyön ja sen myötä kansainvälinen tutkimustoiminta voitaisiin liittää suomalaiseen tämän alan tutkimustraditioon.

Liisa Salmenperä

Viitteitä:

- Adler SR. & Fosket JR. (1999) Disclosing complementary and alternative medicine use in the medical encounter. A qualitative study in women with breast cancer. *Journal of Family Practice* 48, 453–458.
- Enkovaara A-L. (2002) Lääkekasvit & Rohdostuotteet. WSOY. Helsinki.
- Hemmilä H. (2005) Onko kansanparannus huuhaata? *Skeptikko* 1/2005, 12–17.
- Molassiotis A., Fernadez-Ortega P., Pud D., OZden G., Scott JA., Panteli V., Margulies A., Browall M., Magri M., Selvekerova S., Madsen E., Milovics L., Bruyns I., Gudmundsdottir G., Hummerston S., Ahmad A. M.-A., Platin N., Kearney N. & Patiraki E. (2005) Use of complementary and alternative medicine in cancer patients: a European survey. *Annals of Oncology* 2005 16;doi:10.1093/annonc/mdi090 Advanced Access.
- <http://annonc.oupjournals.org/subscriptions/freearticles.dtl>
- Risberg T., Kolstad A., Bremnes Y., Holte H., Wist EA., Mella O., Klepp O., Wilsgaard T. & Cassileth BR. (2004) Knowledge of and attitudes toward complementary and alternative therapies: a national multicentre study of oncology professionals in Norway. *European Journal of Cancer* 40, 529–535.
- Vertio H., Klaukka T. & Kujala S. (1995) Lääkärien suhtautuminen vaihtoehtohoitoihin. *Suomen Lääkärilehti* 50 (20–21), 2227–2229.
- World Health Organization (2001) Legal Status of Traditional Medicine and Complementary / Alternative Medicine: A Worldwide Review. <http://www.who.int/medicines/library/trm/who-edm-trm-2001-2/legalstatus.shtml>

KUULUMISIA VIIRON HUUHAA-RINTAMALTA

Suomalaiset skeptikot tapasivat virolaisia kollegoitaan Skepsiksen kevätretkellä toukokuussa Tallinnassa. Suomen Viron-instituutissa pidetyssä tilaisuudessa saatiin päivitettyjä kuulumisia Viron huuhaa-rintamalta. Seuraavassa Viron kuulumisia myös Skeptikon lukijoille.

Artikkelin on suomentanut Kulle Raig.

Lisätietoa:

<http://www.folklore.ee/r1/pubte/ee/cf/cf/19.html>

<http://luup.postimees.ee/luup/97/14/top.htm>

<http://www.folklore.ee/pubte/media/katastroofi.html>

YLEISESTI OTTAEN virolaiset ovat pitäneet itseään aina ihmisinä, joilla on jalat tukevasti maassa – he eivät ole välittäneet pappien saar-noista eivätkä poppamiesten taikatempuista. Silmin nähtävä, siis aistein havaittavissa oleva puu on ollut virolaisille kautta aikain suurempi ”jumala” kuin joku abstrakti ”luoja”, ”alkuidea” tai ”energia”.

Ehkä juuri siksi Viron huuhaa-rintamalla suosituimpia ovat maanläheisimmät hokkuspokkus-hommat, kuten käytännön hyötyä lupailevat taikavarpu-temput tai tautien lääkitseminen. Tunnekuohuihin panostavat uskonlahkot ovat Virossa verraten uusi ilmiö.

Paljon riippuu ajasta, jossa ihmiset elävät. On tosi-asia, että sekavina aikoina, etenkin yhteiskunnallisten muutosten aikana monet ihmiset alkavat etsiä jalansijaa ja varmuutta niin sanotuista ikuisista arvoista (uskonnot) tai he yrittävät eliminoida vaikealta tuntuvan todellisuuden turvautumalla illuusioihin tai niin kutsuttuihin henkisiin käytäntöihin. Heistä tuntuu, että tietäjämiehillä on valmiit vastaukset kaikkiin vaikeisiin kysymyksiin. Ja niinhän heillä on: selkeältä ja varmalta tuntuva näkemys maailmasta ja ympäröivästä todellisuudesta.

Eikä ketään tunnu kiinnostavan se, että tuo näkemys on vääristynyt. Tietäjäjätyyppit pystyvät saamaan ihmisissä aikaan oudon, mutta inhimillisen tunteen siitä, että olemme osallisena jossakin itseämme suuremmassa asiassa. Kun elämä stressaa, on myös tavallista, että ihminen alkaa kärsiä ruumiillisista oireista, missä tilanteessa kaikenkarvaiset lääkitsijät ovat vikkellästi tarjoamassa palveluksiaan. Jos yhteiskunta vaikuttaa epävarmalta, kaikki se, mitä se pystyy tarjoamaan – terveydenhoito, koulutus, hallitus ja hallinto – joutuu epäilyksen alaiseksi: ne ovat silloin instituutioita, joihin ei missään tapauksessa ole syytä luottaa. Tämä asenne ravitsee koko ajan lisää niin sanottuja vaihtoehtoisia elämänarvoja, jolloin aletaan puhua vapaamuurarien salaliitosta, lääkefirmojen lahjomista lääkäreistä, julkisten koulujen aivopesumenetelmistä, tiedemiesten tarkoituksellisesta toiminnasta uusien keksintöjen salaamisessa jne.

Saamme myös mairittelevan lupauksen, että hetkenä milloin hyvänsä on saapumassa uusi aika (*New Age*), jolloin mieleltään puhtaat meditoijat ja kasvissyöjät johdattavat ihmiset seuraavalle kehitystasolle. Nuo ihmiset ovat ylentäneet itse itsensä tai heidät on ylennetty ihmiskunnan etujoukoksi, heille on annettu tavoite, pyhä tehtävä, jossa panoksena on koko ihmiskunnan pelastuminen perikadolta. Jälkimmäisestä nähdään joka paikassa merkkejä.

Viroonkin kaikki edellä kuvatut ilmiöt ovat pesiytyneet. Lisäksi on vielä joukko vain meille ominaisia outoja uskomuksia. Ja kuten tavallista, raja uskovan ja epäilijän välillä ei kulje koulutuksen, yhteiskunnallisen aseman tai muun sosiaalisen tunnuksen mukaan. Outojen uskomusten levittäjiä voimme löytää huipputoimittajien ja valtion yliopistojen opettajien joukosta, sihteerin pöydän takaa, firmanjohtajan pallilta, valkoiseen lääkärintakkiinkin hän voi olla puettu, puhumattakaan joogan opettajista, erisorttisista hierojista, kirkon ihmisistä jne. Heille kyseessä vasta sydämen asia onkin.

eri HUUHAA-Lajeista lähemmin

UFO:T

Ufologian alalta meillä Virossa on näyttää jopa ikioma aineellinen kohde, jonka ympärillä keskustelu on vellonut vuosikausia. Kyseessä on muka ufojen majakka tai jopa lentävä lautanen itse, jonka palasia on tuotu maan pinnalle ja joita on analysoitu ja tutkittu heilurilla. Kyseessä on niin kutsuttu *Meriväljan* kohde. Sen tarina alkoi vuonna 1969 kaivoa kaivettaessa, jolloin iskeydyttiin johonkin metalliesteeseen. Siitä pystyttiin paineilmavasarella irrottamaan sirpaleita, joista yksi joutui myös geologien pöydälle. 14 vuotta myöhemmin kohteeseen ryntäsivät Neuvostoliiton tiedeakatemian salaisesta käskystä tutkijat – oli nimittäin havaittu, ettei kyseessä ollut meteoriitti, vaan keinotekoinen ”lejeerinki”. Siitä väitettiin, ettei missään maassa osata vastaavaa tehdä.

Jossakin vaiheessa paikalle saapuivat moskovalaiset kenraalit, mikä lisäsi tapauksen salaperäisyyttä. Yksi tulijoista oli KGB:n selvänäkijä, joka määritteli biolokaatiomenetelmällä (varvun, heilurin tai jonkin muun samanlaisen välineen avulla) kohteiden ”AO1” ja ”AO” väitetyt mitat maan povessa.

Viron oman geologisen tutkimuslaitoksen geologin **Anto Raukasin** johdolla tehdyt tutkimukset viittasivat pikemminkin siihen, että kohde saattoi olla tsaarinvallan aikaisen Koplän rautaruukin tuotantojätekesä.

Kansan keskuudessa koko tarina sai aivan toisenlaisen sävyn. ”Kummallisesta” Meriväljan kohteesta tehtiin TV-ohjelmia, talon asukkaat tarinoivat lentävistä ja murskautuvista esineistä (*poltergeist*-ilmiö), kummallisista mielentiloista, levottomasta koirasta jne. Talon emäntä alkoi saada Moskovasta korvausta ”kohteen” vartioinnista. Anto Raukasin mukaan emännän edun mukaista oli oudon salaperäisyyden ylläpitäminen, jotta makea elämä ei pääsisi loppumaan.

Meriväljasta tuli omintakeinen pyhiinvaelluskohde. Maan alta ihmisten ilmoille tuoduilla metallinkappaleilla testattiin esimerkiksi ihmisten herkkyyttä – kuka ilmoitti kylmän-, kuka kuumantunteesta, kenen käteen ilmestyi outoa surinaa jne. Niin ikään asian ympärillä pidettiin julkisia luentoja. Erään luennon aikana suoritettiin kakkurasioiden kanssa sokkotesti, joka osoitti, ettei väitetty ”ufo-kappale” vaikuta millään tavalla erilaisesti kuin tavallinen metallikappale tai jopa tyhjä rasia.

Legenda ufojen majakasta tai alas tippuneesta lentävästä lautasesta elää kansan keskuudessa kuitenkin edelleen. Parhaillaan eräs entinen miliisi tai ”tutkija” kirjoittaa kuulemma kirjaa Meriväljan ufosta. Päätellen siitä, millaisia lausuntoja hän antaa asiasta lehdistölle, odotettavissa ei ole minäkäänlaista objektiivista analyysia asiasta.

Aika ajoin erään iltalehden palstoilla ilmestyy tarinoita siitä, että yksi jos toinenkin – tavallisesti maalaisihminen – näkee ufon tai tapaa vihreän miekkosen. Tänä päivänä on onneksi olemassa nopea keino ottaa kantaa juttuihin nettikommenttien muodossa, mihin me myös ahkerasti turvaudumme.

Ufojen korkeasuhdanne jäi 1990-luvun alkuun, jolloin aiheesta tehtiin jopa TV-sarja, jonka toimittajana oli **Vahur Kersna**. Monet kertojat peruivat myöhemmin oudot tarinansa, mutta siitä huolimatta ne jäivät jälkensä ihmisten tietoisuuteen; useille jäi sellainen mielikuva, että ”jotain kummallista sentään on ja tapahtuu”. ”Sen jonkin” kaipuu onkin mitä ilmeisimmin eräs uskomusalltiuden moottori eli käynnistäjä.

POLTERGEIST JA KERSNA

Vahur Kersna on Viron suosituimman TV-sarjan *Silminnäkijä* eräs vetäjä. Hän on saanut monia journalistipalkintoja ja totta on, että hänen ohjelmansa ovat hyvin tehtyjä. Samanaikaisesti niissä kuitenkin kummitelee vanha rakkaus kummaliisiin ja selittämättömiin ilmiöihin, joiden käsittelyssä hän jatkuvasti sivuuttaa luonnontieteelliset selitykset. Helppouskoisuutensa sokaisemana ja epäadekvaatteja tutkimusmenetelmiä käyttäen hän päättyy lopulta myös ei-relevantteihin johtopäätöksiin.

Eräs monessa ohjelmassa käsitelty aihe oli Tallinnan Risti-kadun poltergeist. Erään vanhuksen kuolema kuulemma sai aikaan sen, että asunnossa esineet alkoivat liikkua. Tapausta kutsuttiin todistamaan kirkonmiehiä ja henkien manaajia, myös *Silminnäkijä* riensi paikalle, mikä vuorostaan lisäsi vettä myllyyn. Tarinaa säestivät em. iltalehti ja runsaat nettikommentit, joissa uskovat ja ei-uskovat sivalsivat toisiaan sanan säilällä.

USKOMUSLÄÄKETIEDE

Jos edelliset tarinat voidaan käsitellä viihteeksi, niin mitä lähemmäksi tällä alueella tullaan konkreettisten ihmisten konkreettisia ongelmia sitä suurempaa varovaisuutta tulisi noudattaa. Erityisesti tämä varoitus koskee kaikkea terveyteen liittyvää.

Lääkitsijät ja noidat ovat Virossa aina olleet jollakin tavalla kunniaissa. Pitkätkään välimatkat eivät tunnu haittaavan, kun vierailaan noidan luona. Nykyään olemme saaneet uuden lajin noitia: niitä ovat lääkärikoulutuksen tai muun terveydenhoitoalan koulutuksen saaneet henkilöt, jotka käyttävät hyväkseen lääkärin perinteisesti arvostettua asemaa levittääkseen uskomuslääketieteen ilosanomaa. Eikä siinä kaikki – he jopa harjoittavat sitä käytännössä oikeuttaen toimintansa sillä, että kaikki on muka tieteellistä ja laillista.

Tallinnan ja Tarton sairaanhoito-opistot, joista Viron sairaalat saavat hoitohenkilökuntansa, ovat ottaneet opetusohjelmiinsa homeopatiakurssin! Kyse on liiketoiminnasta, jonka kivijalkana on ihmisten tyytymättömyys koululääketieteeseen.

Kun uskomuslääkintää harrastavat lisensoidut lääkärit ja terveydenhoitolaitokset, toimivat ne onneksi sentään viranomaisten ja kollegojen valvovan silmän alla. Viron lääkäriiliiton etiikkakomitea onkin ottanut asiaan alustavasti kantaa,

ja se suunnittelee syksyksi vaihtoehtolääketieteen konferenssin järjestämistä pohtiakseen, mikä on lääkäriammattin ja uskomuslääketieteen suhde.

Tarjolla on eräs äärimmäinen esimerkki: **Luule Viilmaa**, joka lopulta erotettiin gynekologiliitosta. Ankarampaa rangaistusta lääkärille on vaikeaa kuvitella. Myöhemmin Luule kuoli tapaturmaisesti auto-onnettomuudessa. Nyt hänen sukulaisensa käyttävät hyväkseen hänen nimeään ja mainetaan ja ovat perustaneet *Luule Viilmaan eloonjäämisopin koulun*. Joku Luulen läheisistä ”taistelutovereista” välittää eli ”kanavoii” suuren johtajansa ja opettajansa haudantakaisia sanomia saadakseen koululle siunauksen.

Paljon hankalammin valvottavissa ovat itse itsensä asemaansa asettaneet ja ylentäneet: noidot, lääkitsijät, kirouksen poistajat, joogagurut, paastoleirien järjestäjät ja New Age -terapioiden noikkamiehet. Enemmän tai vähemmän ihmeellisistä menetelmistä kirjoitetaan jatkuvasti lehtien palstoilla, harvemmin kenellekään skeptikolle tarjotaan mahdollisuutta ottaa asioihin kantaa.

Jokunen hämää akupunktioklinikka on sentään suljettu poliisin toimesta. Jotkut skeptikot ovat varta vasten vierailleet noidan pakeilla saadakseen mehevät naurut, mikä on tietenkin kirjoittanut tosiuskovaisilta vihaisia kommentteja.

Hiljattain siteerattiin runsaasti **Arno Joalaa**, joka omien sanojensa mukaan on suoraan vastuussa virolaisten urheilijoiden olympiamitaleista; hänen mukaansa voittoon ei vaikuta se, miten urheilija on valmistautunut kilpailuun, vaan urheilijan taustalla vaikuttavien noitien energettinen voimainmittely. Kenellä on kovemmat loitsut, se voittaa. Se, joka uskaltaa kritisoida hänen kykyjään – kuten kymmenottelija **Erki Nool** teki – on pelkkä ”klamydian vaivaama tyhjäntoimitaja, joka kieltäytyy katsomasta elämän tosiasioita silmiin”.

ASTROLOGIA

Eräs Virossa laajalle levinnyt kansanuskomus on astrologia. Meillä on ikiomat astrologiaikonit, joita iltalehti haastattelee tiuhaan tahtiin – jopa suoranaisesti astronomiaan liittyvistä kysymyksistä. Virolaisilla astrologeilla on myös oma ”ammattiliitto”, mutta eivät he silti elele keskenään sulassa sovussa. Eräät astrologit moittivat toisia siitä, että nämä esiintyvät lehtien palstoilla, vaikka eivät ole vakavasti otettavia henkilöitä. Itse he toimivat

omien sanojensa mukaan vakavan tieteen parissa, johon eivät lainkaan kuulu lehtien palstoilla julkaistavat horoskoopit.

KREATIONISMI

Viro ei onneksi ole Amerikka, jossa kiihkoukovaiset paikoin tunkevat kouluihin korvaamaan evoluutio-opin luomisopilla. Mutta varuillamme meidän on oltava, sillä sen sortin uskovaiset ovat alati käyttämässä mahdollisuutta saada seuraajia myös Virossa. Ääri-ilmiö on meillä jo olemassa: esimerkki uskonsokeuden, fanatismiin ja kreationismiin vaarallisesta yhdistelmästä on **Antti Loodus**, **foorum.uks.ee:n** vetäjä, joka epäroimattä toivottaa kaikki epäilijät ja järkiargumenttien esittäjät alimpaan helvettiin. Viimeisenä tempauksenaan hän levitti ideologisten vastustajiensa keskuudessa (darwinistit, evolutionistit, ateistit) verkkolinkkejä, joita klikkaamalla asianosaisen tietokone romahti. Tapauksesta kerrottiin verkkojulkaisuissa ja *Eesti ekspres* -lehdessä.

Hälyttävämpi ja vakavampi tapaus oli *Aka-deemia*-lehdessä ilmestynyt *Discovery Instituutin* johtajan **Stephen Meyerin** artikkeli *Biologisen informaation alkuperä*. Kyseessä oli ensimmäinen tapaus Virossa, jossa tieteellisyyteen pyrkivä lehti salli itselleen jotain vastaavaa – joko tietämättömyyttään, kompetenssin puutettaan tai halullaan saada aikaan tieteellinen ”intrigi”. Asiantuntijat teilasivat artikkelin yksimielisesti. Onneksi meillä on perusteilla kreationismia vastustavat verkkosivut, joita alkavat ylläpitää tarttolaiset biologit.

muita uskomusilmiöitä

Vaikka Virossa uskonelämä on suhteellisen rauhallista ja kiihкотonta, arkielämää koskematonta, aika ajoin nousee kysymys uskonnonopetuksen tarpeellisuudesta yleissivistävissä kouluissa. Joitakin ärsyttää itsenäisyyspäivän paraatissa puhuva kappalainen, joitakin taas kansallislaulun säikeistö, jossa sanotaan, että ”Sua Jumala suojelkoon, rakas isänmaani, hän olkoon kaitsijasi ja siunaajasi, mitä ikinä teetkin kallis isänmaani.”

estonia ja salaliittoteoriät

Jokainen tapahtuma, joka syvästi järkyttää yhteiskuntaa, saa aikaan erilaisia mielikuvituksellisia teorioita, joista jotkut muuttuvat legendoiksi. 28. syyskuuta 1994 upposi myrskyisenä yönä Estonia-

lautta. Virallisen raportin mukaan syynä oli muun muassa myrskyisiä meri ja liian suuri nopeus sääoloihin nähden. 852 ihmistä meni merenpohjaan, 137 selvisi hengissä. Ei mennyt kauankaan, kun syntyi useita salaliittoteorioita; virallista raporttia pidetään edelleenkin puutteellisenä ja totuutta vääristelevänä. Käynnistyi tuttu ajatuskaava: joku tietää totuuden, mutta meiltä, tavallisilta ihmisiltä, se salataan. Jonkun tahon on siis kaiken järjen mukaan oltava niin mahtava, että se pystyy upottamaan ilman tunnontuskia ison matkustaja-aluksen ja lahjomaan lisäksi valtavan joukon tutkijoita ja asiantuntijoita.

Niin ikään maassa alkoi kiertää tarinoita ihmepelastumisista tyyliin ”suojelusenkeli puhkoi autonrenkaat – jäin laivasta ja pelastuin”. Monet uskovat aluksen kapteeni **Piht’in** olevan yhä hengissä. Vieläkin puhutaan kadonneesta videotähtästä, jossa Piht muka näkyy elävänä ja vieläpä oikein hyvin.

Laivan upottajina mainitaan mafia, Ruotsin, Venäjän ja USA:n salaiset palvelut ja ufö. Laivassa olisi muka ollut salaisia venäläisiä aseita, ydinmateriaalia, harvinaisia metalleja yms.

SALASEURAT

Eräs jatkuva seikkailutarina ovat erilaiset salaseurat, jotka ”todellisuudessa” päättävät elämästämme. Kyseisillä seuroilla kerrotaan olevan ammoisten sivilisaatioiden tietämys, jota joko suullisen perimätiedon tai salaisten kirjoitusten kautta välitetään – tai nykykielellä kanavoidaan – sukupolvelta toiselle. Jossain muka on universaalin tietämyksen tietokanta, josta sensitiiviset, yliherkät ihmiset pystyvät saamaan infoa ja käyttämään sitä tiipoittain ihmiskunnan hyväksi; pikkuhiljaa ja ajan kanssa niin, että ihmiskunta nykytasollaan pystyisi olennaista tietoa vastaanottamaan. Tällaisia tiedonvälittäjiä on kuulema aina ollut keskuudessamme, ja vaikka heitä pidetään hulluina, he ovat tehtävässään järkkymättömiä siinä toivossa, että joskus vielä tulee aika, jolloin heitä ymmärrettäisiin paremmin.

Vapaamuurarit, temppeliritarit, illuminaatit, jesuiitat, juutalaiset, *Matrix*, *Da Vinci -koodi*, *Opus Dei*, **von Däniken**, **Icke**, meidän ikioma **Jüri Lina**: tässä liuta kanavoijia, jotka kaikki välittävät ikivanhoja Atlantiksen totuuksia. Heidän lisäksi tulevat uutta ja oikeudenmukaista maailmanjärjestystä luovat ”vaikuttajat”, jotka sirottelevat

oppiensa sekaan apokalyptisia visioita taas kerran pian saapuvasta maailmanlopusta. Jälkimmäistä enteilevät muun muassa maanjäristykset, ”911-terrori-isku”, tulvat, myrkyt, asteroidit. Kuvaa täydentää tieteentuntuinen huuhaa: maan akselin siirtyminen, ekokatastrofi, muukalaisten invaasio jne.

Poliitikko **Siim Kallakselta** kadonneen 10 miljoonan dollarin on myös väitetty ”siirtyneen” vapaamuurarien kassaan. Suora todiste siitä on muka meidän 50 kruunun setelimme, jossa on kaikinäkevän silmän kuvio.

antisemitismi

Valitettavasti myös Virossa on määrätty määrä häiriintyneitä ihmisiä, jotka yrittävät verhota vieraanpelkoa, antisemitismiaan ja rasismiaan tieteellisyyden valekaapuun. Näin tehdessään he viittaavat ajat sitten kumottuihin antropologiisiin ja muihin epäilyttäviin ”historiallisiin” tutkimuksiin, jotka esimerkiksi asettavat epäilyksenalaiseksi holokaustin. Luotettavan ja kiistattoman todisteen siitä antaisi muka *Leuchterin raportti*, joka todistaa teollisen tappamisen mahdottomuuden. Holokaustin kieltäviä ei kiinnosta historiallisten tapahtumien tutkiminen, vaan tieteellisyyden näennäisvaikutelman luominen omalle ”asialleen”. Näin he kuvittelevat voivansa paljastaa tutkijoiden ja historioitsijoiden riippuvuuden juutalaisystävällisestä poliittisesta korrektiudesta. He itse ovat omien sanojensa mukaan akateemisen sananvapauden puolestastelijoita, muut taas etabloituneita, korruptoituneita, silmälapullisia totuudenvääristelijöitä.

Tämäntapainen vastakkainasettelun luominen (me, ahkerat totuudenetsijät, muut...), itsensä ylevöittäminen komealle kalskahtavilla korulauseilla (olemme totuuden ja vapauden puolella, levitämme rakkauden sanomaa jne.) on tyypillinen ajatusrakennelma kreationisteilla, holokaustinkieltäjillä, *Waldorf*-koulujen ja *indigo*-lasten puolustajilla sekä eri uskonlahkojen guruilla.

Allekirjoittanutkin on saanut kunnian tulla nimittelyksi monella tapaa: cia, kapo, fsb, Mossadin agentti, hullujenhuoneen kandidaatti, silmälapullinen harhailija, henkisesti vaikeasti vammautunut, syvästi uskonnollinen holokaustiuskonnon julista- ja peitenimellä skeptikko, sionisti, suuri demagogi, lääketieteellinen sadistimurhaaja ja kommunistinen ateisti – vain muutamia mainitakseni.

KRIITTINEN AJATTELU, SKEPTINEN KIRJALLISUUS

Robert Todd Carolin kirjaa *Skeptic's Dictionary* vironnetaan parhaillaan. **Carl Saganin** *The Demon-Haunted World* on niin ikään työn alla. Ilmestyneet: *Teine maailm (Paholaisen asianajajan paluu, suomalaisten skeptikkojen esseitä)*, K&K, 1997; *Jögi Eedenist*, **Richard Dawkins**, Ilmamaa 2000; *Vääriti mõõdetud inimene*, **Stephen Jay Gold**, Varrak 2001; *Meemimasin*, **Susan Blackmore**, Tänapäev 2003; *Viimne seanss*, **Massimo Polidoro**, Kunst 2002. Muutama vuosi sitten Virossa ilmestyi *Luup*-lehti, joka harjoitti tutkivaa journalismia.

Nämä yksittäiset julkaisut eivät tietenkään pysty kilpailemaan niiden satojen nimikkeiden kanssa, joista kirjakauppojemme mystiikka- ja esoteriahyllyt notkuvat. Usein näille hyllyille kuuluvat teokset saavat valitettavasti paikkansa myös niistä hyllyistä, joissa on vakavasti otettava filosofinen ja historiallinen kirjallisuus.

TAIKAVARPUMIEHET

Viron maatalousyliopiston dosentti, tekn. tri. **Viljo Viljasoon** ”toisen elämän” täyttävät bioenergetiikka, taikavarpu, heiluri... Hän luennoi bioenergetiikasta puutarhanhoidossa ja pyramidin ihmeitä tekevästä voimasta sekä värvää itselleen yliopistosta uusia uskonseuraajia. Lisäksi on olemassa bioenergeettisiä palveluja tarjoavia yrityksiä, jotka Feng Shuin periaatteita soveltaen suojelevat terveyttämme vahingollisilta alueilta.

KANSANYLIOPISTOT (KANSAOPISTOT) TALLINNESSA JA TARTOSSA

Eräinä New Age -suuntausten levittämisaikoina Virossa ovat kansanopistot. Tarjolla on astrologiaa, Hatha-joogaa, äänijoogaa, Feng Shuita, tarokorttien alkeiskurssia, fotoresonanssidiagnostiikkaa ja -hoitoa, reiki-hoitoa, luonnonlääkitystä, kasvi-terapiaa, kukka-terapiaa, aromaterapiaa, luovuusterapiaa... Lista on lähes loputon.

Viron verolakien mukaan verovirasto palauttaa 24 % kurssimaksusta; toisin sanoen virolainen veronmaksaja kustantaa olennaiselta osalta joidenkin toisten virolaisten noituusopinnot.

Martin Vällik

james randin HUUHAA-PALKINTO USA:N ILMAVOIMILLE

Viime aprillina **James Randi** jakoi jälleen "himoitut" *Pigasus*-palkintonsa edellisen vuoden saavutuksista. Palkintoja myönnettiin neljässä kategoriassa. Niistä ilmoitettiin telepaattisesti voittajille, joiden oli luonnollisesti myös sallittu ennustaa menestyksensä etiäisten avulla. *Lentävä sika*-pokaalit lähetettiin voittajille psykokineettisesti. Jos he eivät niitä saaneet, niin ehkä se johtuu palkinnonsaajien puutteellisista kyvyistä.

PALKINNOT VUODEN 2004 aikaansaannok-
sista menivät tällä kertaa seuraaville onnekkaille
tyypeille:

KATEGORIA 1: tutkija, joka sanoi tai teki typerimmän ylikuunnollisiin tai paranormaaleihin ilmiöihin tai okkultismiin liittyvän asian.

Valitsimme voittajaksi tohtori **Rogério Lobon**, joka toimii professorina sekä synnytysopin ja naintautien laitoksen esimiehenä Columbian yliopistossa. Hänen nimensä mainitaan tekijöiden joukossa artikkelissa nimeltä "Vaikuttaako rukous alkionsiirron onnistumiseen koeputkihedelmöityksessä".

Artikkeli julkaistiin lisääntymislääketieteen julkaisussa *Journal of Reproductive Medicine*. Sen kirjoittajat olivat Columbian hedelmällisyyskeskuksen aiempi johtaja, tri **Kwang Cha** sekä lakimies **Daniel Wirth**, jolla ei ole aiempia lääketieteellisiä meriittejä. Artikkelissa pääteltiin – uskomatonta kyllä – että eteläkoorealaiset naiset, joille oli tehty koeputkihedelmöitys, tulivat raskaaksi kaksinkertaisella todennäköisyydellä, jos tuhansien kilometrien päässä olevat kristityt olivat rukoilleet heidän puolestaan.

Tri Lobon mukanaolo vaikutti ratkaisevasti siihen, että artikkeli hyväksyttiin julkaistavaksi. Sitten hän paljasti, että oli ainoastaan "tarkastanut ja editoinut" aineiston, koska häntä oli pyydetty liittämään nimensä kirjoittajien joukkoon selvästi sen jälkeen, kun tutkimus oli tehty ja evaluoitu. Wirth, jolla on myös 20-vuotinen petostausta, on sittemmin tuomittu viideksi vuodeksi vankeuteen taloudellisista väärinkäytöksistä, jotka eivät liity tähän tutkimukseen.

Columbian yliopisto on kaikessa hiljaisuudessa poistanut tri Lobon nimen projektin johtavan tutkijan paikalta, eikä tämä kommentoi asiaa medialle. *Journal of Reproductive Medicine* seisoo yhä tutkimuksen takana, ja pitää artikkelia luettelissaan.

Lähde:

<http://www.randi.org/jr/040105capitalizing.html#11>

Suomennos: Kari Kivioja

KATEGORIA 2: rahoitusorganisaatio, joka tuki hyödyttömintä yliluonnollista, paranormaalista tai okkultistista väitettä koskevaa tutkimusta.

Palkitsimme Yhdysvaltain ilmavoimien tutkimuslaboratorion, joka maksoi 25 000 dollaria tri **Eric W. Davisille** lasvegaslaisesta *Warp Drive Metrics* -yhtiöstä, jotta tämä tutkisi ”henkilöiden kuljettamista yliluonnollisin keinoin”. Heidän/meidän rahoillamme ilmavoimat sai 78-sivuisen raportin, joukon matemaattisia laskelmia ja diagrammeja, jotka sisälsivät paljon tietoa ”madonrei”istä” ja ”rinnakkaisista maailman-kaikkeuksista.” Raportti suositteli noin seitsemän miljoonan dollarin vuosittaista määrärahaa tälle projektille, sillä *Warp Drive Metrics* päätteli että: ”Olemme vielä hyvin kaukana siitä, että kykenisimme teleportaation avulla siirtämään ihmisiä ja suuria elottomia esineitä.” Ihanko totta? Kuka olisi arvannut?

KATEGORIA 3: viestin, joka raportoi totena röyhkeimmät yliluonnolliset, paranormaalit tai okkultistiset väitteet.

Palkinto meni elokuvalla *What the #\\$*! Do We Know?*, fantasiaan pohjautuvalle dokudraama-kulttihilille muka ”todellisuuden luonteesta.” Elokuvassa esiintyy yli tusina tutkijaa, teologia ja mystikkoja. Elokuvan piilomainonta kuitenkin paljastaa, että sen väitteitä selittävien fyysikoiden, neurologien ja teoreetikkojen joukossa on *New Age* -ikoni **J.Z. Knight**, joka väittää välittävnsä viestejä 35 000 -vuotiaalta jumala/soturi **Ramthalta** Atlantiksesta. Elokuvan tuottajat, käsikirjoittajat, ohjaajat ja osa tähdistäkin on jäsenenä *Ramthan valaistumiskoulussa* Washingtonin osavaltiossa. Useilla tutkijoista on sidoksia Knightin kouluun, ja elokuvan rahoitti suureksi osaksi eräs Knightin oppilaista.

Elokuva on **Deepak Chopran** kaltaisten uskonnollisten, mystisten ja *New Age* -gurujen häpeämätön yritys naamioida näkemyksensä oikeaksi tieteeeksi. Esille tuodaan **Masura Emoton** fantasioita. Hän väittää todistaneensa, että ajatukset voivat muuttaa veden rakennetta. Hänen ”ko-keensa” koostuvat kirjoitettujen sanojen teippaamisesta vesilaseihin. Tarjolle tuodaan myös toinen yhtä onnto näkemys, *Maharishi*-ilmiö. Huijareiden ja kulttien harjoittaman, valtoimenaan riehuvan väärinkäytön esimerkkinäkin elokuva vetää teattereita täyteen kaikkialla maailmassa.

KATEGORIA 4: ”meedio”, joka huijasi suurinta ihmismäärää vähimmällä lahjakkuudella.

Tämän halutun palkinnon voitti tuo sitkeästi väärässä oleva meedio, profeetta ja näkijä, **Sylvia Browne**. Heinäkuussa 2004 Sylvia sanoi, että **Osama Bin Laden** on kuollut. Sittenmin olemme nähneet kolme kuukautta myöhemmin julkistetun videon, jossa mainitaan **Bush** ja **Kerry** ja osoitetaan siten videon tekoajankohta. Väärin meni. (Muistakaa myös, että hän ennusti **Saddam Husseinin** löytyvän kuolleenä ennen vuoden 2003 loppua. Väärin.) Lokakuussa 2003 hän sanoi, että Yellowstonen tulivuori purkautuisi tammikuun ja maaliskuun 2004 välisenä aikana. Väärin. Voisimme jatkaa loputtomiin, mutta riittää kun sanomme, että rva Browne voittaa tämän kategorian leikiten.

SKEPSIS^{RY}

Skepsis ry:n yleisötilaisuudet syksyllä 2005

Helsinki

Tieteiden talo (Kirkkokatu 6) klo 18–20

5.10. ETM, tiedetoimittaja Osmo Tammisalo: Sopeutumiset ja ihmisluonto

15.–16.10. Osallistumme Hengen ja Tiedon messuihin, Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu, Isonnevantie 8, Etelä-Haaga

2.11. Ilpo V. Salmi: Albert Einstein – fyysikko, ihminen, humanisti, pasifisti

7.12. Professori Kari Enqvist (aihe myöhemmin)

Turku

7.–9.10. Osallistumme Turun Kirjamesuihin, Turun Messu- ja Kongressikeskus

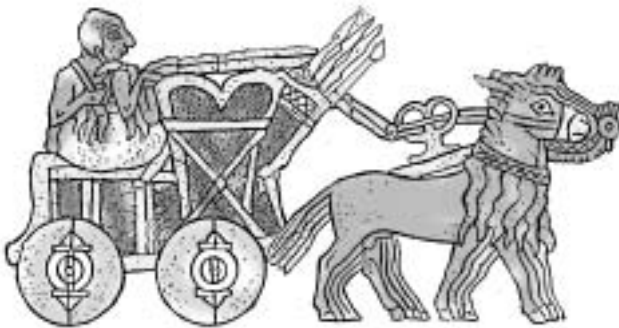
Kaikkiin Skepsiksen itse järjestämiin tilaisuuksiin on vapaa pääsy ja kaikki kiinnostuneet ovat tervetulleita!

Hesekielin avaruusalukset

Vaikka Hesekielin ilmestys voi tänä päivänä kuulostaa eksoottiselta kuvaukselta ilmiöstä, joka ei ole tästä maailmasta, Hesekielin aikalaiset olisivat ymmärtäneet sen helposti.

TODISTEENA MAAN ulkopuolisista kontakteista ja ulkoavaruudesta peräisin olevien astronauttien vierailuista antiikin aikoina on toistuvasti esitetty *Hesekielin kirjan* ensimmäistä lukua. Siinä profeetta kertoo ilmestyksestä, jonka hän koki ollessaan maanpaossa lähellä Babylonia (Hesekiel 1: 4–25):

Tämän minä näin: Pohjoisesta tuli myrskytuuli ja suuri pilvi, joka liekehti tulta ja levitti loistetta ympärilleen. Tulen keskusta säihkyi kuin sula kulta, ja keskellä hehkua näkyi neljän olennon hahmot. Tällainen oli niiden ulkonäkö: Niillä oli ihmisen muoto, mutta kullakin oli neljä kasvoa ja kullakin neljä siipää. Niillä oli suorat sääret ja jalkaterät kuin vasikan sorkat, ja ne välkehtivät kuin kiiltävä pronssi. Siipien alla oli kaikilla ihmiskädet, neljällä puolen, kuten olivat myös kasvat ja siivet, ja niiden siivenkärjet koskettivat toisten siipiä. Ne eivät kääntyneet kulkiessaan, vaan kukin liikkui suoraan, kasvojensa suuntaan. Niiden kasvat olivat kuin ihmisen kasvat, mutta oikealla puolen oli leijonan kasvat ja vasemmalla härän kasvat, ja vielä niillä oli kotkan kasvat, kaikilla neljällä yhtä lailla. Kullakin olennolla oli kaksi siipää ylhäällä levällään, niin että ne koskettivat toisten siipiä, ja kahdella siivellä ne peittivät vartalonsa. Ne kaikki kulkiivat kasvojensa suuntaan, sinne, minne henki niitä johti. Kulkiessaan ne eivät kääntyneet. Näiden olentojen välissä näkyi kuin liekehtiviä hiiliä. Lieskat liikkivat olentojen lomitse soihdun tavoin, tuli välkkyi ja sinkosi salamoitu, ja salamoiden lailla kiitivät itse olennotkin edes ja taas. Ja tämän minä näin: Jokaisen vieressä oli pyörä, joka kosketti maata. Kaikki neljä pyörää olivat toistensa kaltaiset, ja ne välkehtivät kuin olisivat krysoliitista tehtyt. Niissä oli kuin toinen pyörä ristikkäin toisen kanssa, sellaiset ne olivat rakenteeltaan. Olennot liikkuivat neljään suuntaan, eikä pyörien tarvinnut kääntyä. Pyörät olivat korkeat, pelottavat, jokaisen kehä välkehti kauttaaltaan valoa. (Toinen käännösmahdollisuus: ...jokaisen kehä oli täynnä välkehtiviä silmiä.) Kun olennot liikkuivat, liikkuivat pyörätkin niiden vierellä, ja kun ne kohosivat maasta, kohosivat pyörät niiden mukana. Minne henki niitä ohjasi, sinne ne kulkiivat hengen käskyjen mukaan, ja niiden vierellä kohosivat ilmaan pyörät, sillä pyöriä liikutti sama henki. Pyörät liikkuivat minne olennotkin, ne pysähtyivät olentojen pysähtyessä ja kohosivat ilmaan niiden vierellä, sillä niitä liikutti sama henki. Näiden olentojen yläpuolella oli kuin kaartuva levy. Kristallin tavoin se loisti niiden yllä, se hohti pelottavaa valoa. Levyn alla kunkin olennon kaksi siipää ojentui vieressä seisovien siipiä kohti, ja kahdella siivellä kukin peitti vartalonsa. Kun ne kulkiivat, minä kuulin siipien äänen, kuin suurten vesien pauhun, kuin Kaikkivaltiaan jylisevän äänen, kuin väkijoukon metelin tai sotajoukon melskeen. Pysähtyessään ne laskivat siipensä. Myös niiden pään yllä olevan levyn päältä kuului mauttava jylä. Pysähtyessään ne laskivat siipensä.

Ennen pintojen keksimistä pyörät olivat pieniä, pyöreitä, umpinaisia levyjä, joiden halki kulkiivat isot akselit. Isot akselit saivat levyt näyttämään sisäkkäin olevilta pyöriltä. Silmäaiheiset koristeet pyörien reunoissa muistuttivat nekin jostakin yliluonnollisesta. (Osa sotavaunuja kuvaavasta taulusta, Mesopotamia n. 2500 eaa.)

Lähde: eSkeptic – the e-mail newsletter of the Sceptics Society 28.7.2005

Käännös: Susan Heiskanen

Ufo-intoilijoille ensimmäinen merkki siitä, että esine saattaa olla avaruusalus, on että se liikkuu ilmassa, mutta toinen yleinen tunnusmerkki on pyörät. Ennen kuin tutkimme asiaa tarkemmin pohdimme Hesekielin näkyä yleisemmin selvittääksemme, josko Hesekielin näylle löytyisi parempi selitys Lähi-idän muinaisten uskontojen kuvastoista.

AVARUUSALUS VAI MYYTTINEN HIRVIÖ?

Hesekiel sanoo, että hän näki ilmestyksen tuulella ratsastavana pilvenä, joka tuli pohjoisesta. Sana pohjoinen, alkukielellään hepreaksi *zaphon*, merkitsee ”piilotettua” tai ”pimeää”, sanan tulkinta pohjoisena viittaa ilmansuuntaan, joka on synkkä ja tuntematon. Muinaisen Lähi-idän näkökulmasta sivistyneestä maailmasta pohjoiseen sijaitsi villi barbaarien maa, jonka nomadiset kansat, kuten kimmerialaiset ja skyytit, hyökkäsivät aika ajoin asuttuun maailmaan aiheuttamaan tuhoa. Tämä selittää miksi ilmestyksen pilven olemus oli mystinen ja pahaenteinen. Zaphon on kuitenkin myös paikannimi, joka viittaa Libanonissa sijaitsevaan Zaphonin vuoreen, Kaanaan jumalten asuin- jaan. Kaanaan jumalten temppelin patriarkka *El* yhdistyi *Jahveen*, ja hänen nimestään käytetään Raamatussa usein monikkomuotoista, vahvistavaa muotoa *Elohim*. Nämä kaksi nimeä yhdistyvät usein sanaksi Jahve Elohim, joka käännetään Raamatussa *Herra, Israelin Jumala*.

Otettuaan Elin nimen Jahve otti myös tämän vaimon, **Aseran**, jonka kuvia poistivat temppelin seiniltä kiivaan jahvelaiset kuninkaat, esimerkiksi **Hiskia** ja **Josia** (Toinen kuninkaiden kirja, 18:4 ja 23:6). Jahvea palvovat myös uskoivat, että heidän jumalansa tulee valtaamaan kaanalaisten pyhien jumalten vuoren. Niinpä pohjoisesta (zaphon) saapuva pilvi on mystinen ja pyhä.

Seuraavaksi tarkastelemme olentoja, jotka saapuivat tuolla palavalla pilvellä. Ne näyttivät ihmisiltä, mutta niillä oli kaksi siipiparia ja neljät kasvot, ja niiden jalat näyttivät vasikan kavioilta. Ne, jotka uskovat Hesekielin näyn olleen avaruusalus, eivät ole huomanneet tämän anatomian ja myyttisen *khimaira*-hirviön samankaltaisuuksia. Selityksenä neljälle kasvolle he esittävät, että ulkoavaruuden vieraiden nähtiin katsovan ulos aluksen eri ikkunoista. He väittävät, ettei Hesekiel senaikaisen tiedon valossa vain ymmärtänyt näkemäänsä. On

kuitenkin muistettava, että henkilöksi, joka oli kohdannut sanomattoman pelottavia olentoja ulkoavaruudesta, Hesekielin kuvaus on sangen yksityiskohtainen ja tarkka.

HAHMOT EIVÄT OLLEET AVARUUSOLENTOJA, VAAN ENKELEITÄ

Hesekielin kuvaus sopii myös muinaisen Lähi-idän mytologiaan. Assyrialaisessa Ninevehin kaupungista löydettyssä muinaisessa korkokuvassa *Ninurta*-jumalalla on neljä siipeä, aivan kuin Hesekielin ilmestyksen olennoilla. Näiden neljän olennon siivet koskettavat toisiaan, mikä tuo mieleen kuvauksen kerubista Salomon temppelin sisäkammiossa (Ensimmäinen kuninkaiden kirja, 6: 27–28):

Salomo asetti kerubit temppelin sisäkammioon. Niiden siivet olivat levällään, ja kun toisen siipi oli seinässä kiinni ja toisen samoin, niin temppelin keskustaan päin olevat siivet koskettivat toisiaan. Hän päällysti kerubitkin kullalla.

Aivan kuin temppeliä kannattavan kerubin myös Hesekielin ilmestyksen olentojen siivet koskettivat toisiaan. Salomo päällysti kerubinsa kullalla, kun taas ilmestyksen olennot loistavat kiillotetun pronssin lailla. Mitä olentojen neljään kasvoon tulee, nekin viittaavat kultaiseen kerubiin ja Salomon temppeliin. Monissa kuvauksissa temppelin sisustuksesta mainitaan leijonat ja härät (1 Kuninkaat 7:25, 29, 36). Kerubit kuvattiin usein olentoina, joilla oli ihmisen pää ja leijonan tai härän ruumis – toisinaan niillä oli leijonan eturuumis ja härän takaruumis (ks. Hesekielin näkemien olentojen vasikankaviot, Hesekiel 1:7) – ja kotkansiivet, jotka kasvoivat niiden leijonan tai härän hartioista.

Kerubin kuvauksen symboliikka on mitä selkeintä: Kotka on lintujen kuningas, kun taas leijona on villipetojen ja härkä kotieläinten kuningas. Nämä piirteet yhdistyen ihmismäiseen älykkyyteen (jota ihmisen pää tai Hesekielin ilmestyksen neljät kasvot edustavat) ilmensivät kerubin jumalallista voimaa. Sana kerubi on hepreaksi *krubh*, jonka uskotaan viittaavan *Akkadian karibu*-nimiseen hahmoon, jumalten ja ihmisen välillä kulkevaan taivaalliseen viestintuojaan. Sana, jota kreikkalaiset puolestaan käyttivät sanansaattajasta, taivaallisesta viestintuojasta alunperin kreikankie-

Muinaisessa Lähi-idässä yliluonnolliset hahmot esitettiin tyypillisesti useasiipisinä. Kuvan kivi-reliefissä, joka on löydetty Ninurtan temppelistä Nimrudista, Irakista, Ninurta-jumalalla on neljä siipeä.

lisissä kirjoituksissa oli *angelos*. Hesekielin ilmestyksen hahmot eivät siis olleet utoja, nelikasvoisia avaruusolentoja. Eivätkä ne myöskään olleet maan ulkopuolisen elämän edustajia, jotka katsoivat ulos aluksen ikkunoista. Ne olivat enkeleitä.

KUVAUS VASTAA MUINAISEN LÄHI-IDÄN KÄSITYSTÄ MAAILMANKAIKKEUDESTA

Foinikialaisten kuninkaiden valtaistuinten käsinojat veistettiin usein kerubin muotoisiksi ilmentämään kuninkaan jumalaista suojelua. Myös Raamatussa Jumala kuvataan usein istumassa kerubin harteilla. Hesekielin kuvauksen viimeiset lauseet todistavat, että juuri tähän Hesekielin ilmestys perustuu (Hesekiel, 1: 26–28):

Ja ylhäällä, niiden päällä olevan levyn yläpuolella, oli jotakin, mikä hohti kuin safiiri. Se oli valtaistuimen muotoinen, ja tällä valtaistuinta muistuttavalla istui joku ihmisen kaltainen. Minä näin kuin puhtaan kullan loisteen. Tuon ihmisen kaltaisen lanteiden kohdalta lähti ylöspäin tulinen kehä, ja lanteiden kohdalta alaspäin näin hohtavan tulikehän. Loiste ympäröi istuimen, se oli kuin sadepäivänä pilvessä näkyvä kaari. Sellainen on näöltään Herran kirkkaus. Minä heittäydyin maahan kasvoilleni, kun sen näin. Ja minä kuulin jonkun puhuvan.

Jumala istuu valtaistuimella, taivaanvavuudella, jota kerubi kannattaa. Kuvaus vastaa täysin muinaisen Lähi-idän symboliikkaa ja käsitystä maailmankaikkeuden rakenteesta. Utojen olentojen yllä oleva kansi, jolla Jumala istuu valtaistuimel-

Nykykielessä termi kerubi merkitsee pyylevää, nuorta enkeliä, mutta heprealaisessa Raamatussa se tarkoitti siivellistä vartijafiguuria, jolla usein on ihmisen pää ja eläimen ruumis. Kuvassa tällaista kerubia esittävä vanha (800 eaa) norsunluukaiverrus Ahahin palatsista, Samariasta (Palestiinan arkeologinen museo).

laan, vastaa taivaankantta, holvia jossa tähdet ovat kiinni, ja jonka yllä aurinko ja kuu kiertävät.

Jos joku vielä epäilee, etteikö Hesekielin ilmestys kuvaa Jumalaa kerubin kannattamalla valtaistuimella, neuvon häntä katsomaan uudelleen, mitä Hesekiel kirjoittaa luvun lopussa (jae 28): ”Sellainen on näöltään Herran kirkkaus.” Heti seuraavassa jakeessa, Hesekiel 2:1, valtaistuimella istuva hahmo sanoo Hesekielille: ”Ihminen, nouse. Minä tahdon puhua sinulle.” Aina Hesekielin kirjassa, kun Jumala puhuttelee profeettaa, hän kutsuu tätä ”ihmislapseksi” (hepreaksi *ben adam*).

jääkö kuvaukseen mitään, mikä viittäisi ulkoavaruudesta peräisin olevaan laitteeseen?

Mutta entä sitten ne pyörät? *Anchor Bible* -kommentaarisarjassa Hesekielin ilmestyksestä todetaan, että ennen pintojen keksimistä pyörät olivat pieniä, pyöreitä, umpinaisia levyjä, joiden halki kulkivat isot akselit. Isot akselit saivat levyt näyttämään sisäkkäin olevilta pyöriltä. Vaikka Hesekielin aikoina vaunuissa ja muissa ajoneuvoissa käytettiin

jo pinnoja, temppelien pyörillä kulkevissa korkeissa käytettiin edelleen vanhanaikaisia pieniä pyöriä. Silmäilheiset koristeet pyörien reunoissa muistuttavat nekin jostakin yliluonnollisesta. Pyörät ovat kuitenkin metafora eikä tekninen yksityiskohta. Pyörät ovat siis vielä yksi viittaus temppelien kuvamaailmaan ja pyhyyteen eikä siihen, että kyseessä olisi ollut avaruusalus.

Kuitenkin monet niistä, jotka pitävät Hesekielin ilmestystä ufo-havaintona, uskovat että kuvaus ”pyörästä pyörän sisällä” merkitsee koneistoa. *King James* -Raamatun uusitussa versiossa ”sisäkkäin pyörä pyörässä” on korjattu ”pyöräksi pyörän keskellä”, sanontaa kuvaava heprean sana *tavek* kun tarkoittaa ”halkomista” tai ”puolittamista”, toisin sanoen ”sijaita jonkin keskellä”. Vuonna 1970 julkaistussa teoksessaan *Chariots of God* **Erich von Däniken** kirjoittaa seuraavasti (s. 56): ”Hesekielin mukaan pyörät olivat sisäkkäin. Tämä on optinen harha! Nykyihminen voisi yhtä hyvin pitää Hesekielin näkemää laitetta erikoispyörillä varustettuna ajoneuvona, jota amerikkalaiset käyttävät liikkueessaan aavikoilla tai soisessa maastossa.”

Von Däniken lisää, että ilmestysten kulkuvä-

line saattoi myös olla jonkinlainen amfibiohelikopteri. Mutta oliko sen pyörät tehty kumista, kuten sellaiselta kulkuvälineeltä odottaisi? Eivät. Hesekielin mukaan pyörät näyttivät olevan krysoliitista (Raamatun uusittu englanninkielinen standardiversio) tai beryyllistä (King James -versio). Krysoliitti on vihreänkeltaista oliviinia, mineraalia, jota käytetään joskus korukivenä. Myös berylli on korukivi. Se on tunnetusti kovaa ja sitä esiintyy vihreänä, vaaleanpunaisena tai valkoisena pintamuodoltaan kuusikulmaisena prismana. Tämä tarkoittaa, että se päästää läpi valoa. Hepreankielinen sana, joka on käännetty krysoliitiksi tai berylliksi, on *tarshiysh*, joka voi tarkoittaa myös topaasia (joka on sekin keltainen, läpinäkyvä jalokivi) tai pelkkää ”jalokiveä”. Sana on lähes täysin sama kuin paikannimi Tarshish. Espanjalainen kaupunki Tarshish tunnettiin läntisen maailman viimeisenä linnoituksena, maailman äänenä. ”Tarshiysh” saattoi siis tarkoittaa mitä tahansa kaukaa tuotua eksoottista jalokiveä. Kuulostaa oudolta, että laitteella, jonka arvellaan ehkä olleen amfibiohelikopteri, olisi ollut keltaisesta, läpikuultavasta kristallista valmistetut pyörät.

Kun hylkäämme viittauksen sanontaan ”pyörä pyörässä sisäkkäin”, jääkö Hesekielin kuvaukseen mitään, mikä viittaisi ulkoavaruudesta peräisin olevaan laitteeseen? Kenties, riippuen siitä miten sanoja käännetään. Tässä esimerkki: ”Olientojen jalat eivät muistuttaneet niinkään vasikan kuin nuoren härän kavioita”. Hepreaksi tässä käytetään sanaa *egal*. Heprean kielessä on vähän sanoja, mutta yhdellä sanalla voi olla monta eri merkitystä. Muinaiset israelilaiset ymmärsivät sanojen merkityksen niiden lauseyhteyksistä, kun taas meille nämä merkitykset eivät ole yhtä selviä. *Egal* tarkoittaa myös ”pyöreää”. Koska ilmestyksen olennoilla oli suorat raajat, voisivatko nämä raajat pyöreine jalkaterineen olivat itse asiassa pyöreillä alustoilla seisovia metallipylväitä? Kuinka selvitämme, voisiko tämä väittämä olla totta?

Vastatessamme edelliseen kysymykseen meidän on muistettava, että Hesekielin kuvauksen eri osia ei voida arvioida toisistaan erillään, ja meidän on myös tarkasteltava, mitä yhteyksiä Hesekielin ilmestyksellä on muuhun Raamattuun. Jos jalat olivat metallipylväitä, eikö ilmestyksen olentojen siipien tulisi myös muistuttaa lentokoneen siippiä? Ne eivät kuitenkaan kuulosta kiinnitetyiltä siiviltä tai helikopterin pyöriviltä potkureilta. Alkukie-

linen heprean sana siiville on *kanaph*, mikä voi tarkoittaa joko linnun siippiä, reunaa tai liehuvaa helmaa.

Jos ne, jotka pitävät Hesekielin ilmestyksen olentoja avaruusolentoina, lukisivat profeetan tekstejä tarkemmin, he löytäisivät lähes identtisen ilmestyksen Hesekielin kirjan kymmenennestä luvusta. Siinä Hesekiel kutsuu olentoja kerubeiksi ja jakeessa 15 sanoo niiden olevan samoja kuin ensimmäisen ilmestyksensä olennot.

Lopuksi siteeraan **Moshe Greenbergin** kommentteja Hesekielin kirjan luvuista 1–20, Anchor Bible -sarjan osasta 22:

Lähes jokainen elementti Hesekielin ilmestyksessä voidaan näin ollen jäljittää suoraan israelilaiseen uskontoperinteeseen ja sitä sivuvaan ikonografiaan – eikä niissä ole mitään, mikä olisi vaikuttanut sen ajan israelilaiselle erityisen poikkeavalta.

Vaikka Hesekielin ilmestys voi tänä päivänä kuulostaa eksoottiselta kuvaukselta ilmiöstä, joka ei ole tästä maailmasta, Hesekielin aikalaiset olisivat ymmärtäneet sen helposti. Tekstin käännös ja nykylukijan tietämättömyys Lähi-idän muinaisesta ikonografiasta – pikemmin kuin tekstin alkuperäinen hepreankielinen versio – mahdollistavat erehdyksen, että enkelit olisivat avaruusaluksia.

Tim Callahan

Lähteet:

- Greenberg, Moshe (kommentoija). 1983. Hesekiel, 1–20, Anchor Bible. Vol. 22. Albright, William Foxwell ja David Noel Freedman (toim.). Garden City, New York: Doubleday & Co. Inc.
- May, Herbert G. ja Bruce Metzger (toim.) 1962. The Oxford Annotated Bible (uusittu painos). New York: Oxford University Press.
- Strong, James. 1890. Strong's Exhaustive Concordance of the Bible. Gordonville, Tennessee: Dugan Publishers Inc.
- von Däniken, Erich. 1970. Chariots of the Gods. New York: G.P. Putnam's Sons.

vierailu TULEVAISUUDESSA

Tulevaisuuden tutkimuksen seuran perinteinen kesäseminaari pidettiin elokuussa Harjulinnassa, Suitian opetus- ja tutkimustilalla Siuntiossa. Tämän vuoden seminaarin aihe oli *Laidoilta keskiöön – kuinka marginaali-ilmiöt haastavat tulevaisuutta?* Itse seminaari koostui luennoista, jotka käsittivät sekä teoriaa että käytäntöä. Paikalle saapui mitä erilaisimpia ihmisiä invalidilasten suojelijoista Wicca-uskonnon edustajiin.

miksi marginaali?

Miksi pienet, joskus poikkeuksellisetkin ilmiöt kiinnostavat tulevaisuudentutkijoita? Usein yhteiskunnan merkittävät muutokset lähtevät juuri laidoilta innokkaiden asialle omistautuneiden ihmisten alkuunpanemana. Joskus marginaali-ilmiöt omaksutaan valtaväestön keskuudessa sellaisenaan, usein taas niistä imuroituu osia yhteiskuntamme arvoihin, lainsäädäntöön tai vaikka muotivirtauksiin. Naisten äänioikeus vuonna 1907 on yksi hyvä esimerkki siitä, miten alunperin ”marginaaliryhmän” asialle omistautuminen vaikutti merkittävästi yhteiskuntaamme. Tulevaisuudesta kiinnostuneiden ihmisten on hyvä olla tietoisia siitä, mitä yhteiskunnan laidoilla tapahtuu, sillä juuri sieltä radikaalit muutokset ovat lähtöisin.

TULEVAISUUDEN TUTKIMUS perustettiin yleisesti erinäisten marginaali-ilmiöiden tutkimiseen ja niiden vaikutuksen arvioimiseen. Seminaarin alussa esiteltiin monia 1960- ja 1970-luvun marginaali-ilmiöitä, jotka mullistivat maailman. Hyvä esimerkki on **Erkki Kurenniemi**, joka rakensi 1960–1970-lukujen käänteessä ensimmäisen suomalaisen mikropiirin ja osallistui 70-luvulla myös joka kodin tietokoneen rakentamiseen. Hän oli myöhemmin myös perustamassa *tiedekeskus Heurekaa*.

DIGITAALISET PELIKULTTUURIT

Tulevaisuuteen povattiin pitkälti erinäisten kansanliikkeiden aatteita ja vaikutusta sekä myös digitaalisten laitteiden ja ohjelmien vaikutusta. Esimerkiksesi digipeleistä seminaarissa oli luennoimassa **Frans Mäyrä** Tampereen yliopistosta. Hypermedialaboratoriossa työskentelevä Mäyrä toi esille ehkä yleistä valoisamman puolen digipeleistä. Hän määrittelee pelin erityiseksi ”leikkikulttuurin” muodoksi. Kulttuurin Mäyrä sen sijaan määrittelee luonnon vastakohtaksi.

Pelien ennustetaan tulevan ennestään kovemmalla paineella kaikenikäisten koteihin. ESA:n (The Entertainment Software Association, www.theesa.com) julkistamien taulukoiden mukaan pelaajien keski-ikä on 30 vuotta, mutta tähän lukuun kannattaa kuitenkin suhtautua hieman varauksellisesti.

Geogätkentä

Geogätkentä on tällä hetkellä marginaali-ilmiö harrastuksissa. Kyseisessä harrastuksessa on tarkoituksena piilottaa jokin esine tai astia jonnekin, ja syöttää sen koordinaatit Internetiin. Tämän jälkeen GPS-paikantimen omistavat ihmiset ympäri maapalloa voivat syöttää laitteeseen esineen koordinaatit ja lähteä etsimään sitä.

Harrastajien määrä on hyvin marginaalinen, mikä johtuu lähinnä siitä, että GPS-laitteiden määrä on melko vähäinen. Geogätkentä (Geocache) alkoi GPS-häirinnän poistamisesta vuonna 2000, kun GPS:n tarkkuus lisääntyi roimasti. Suomessa on tällä hetkellä noin 900 harrastajaa ja määrä on selvästi kasvussa.

Kansanliikkeet tulevaisuuden rakentajina?

Seminaarissa nostettiin esille monia kansallisia liikkeitä, joilla uskottiin olevan vaikutusta siihen, minkälaiseen yhteiskuntaan jälkeläisemme tulevat kasvamaan. Järjestöjen edustajina olivat *Attacin* sihteeri **Ville-Pekka Sorsa**, *Animalian* hallituksen jäsen **Markus Vinnari**, *Kerää roska päivässä* -liikkeen perustaja, sosiaalipsykologi **Tuula-Maria Ahonen**, *SECCO designin* **Isabella Haas**, *Maan ystävät* -liikkeen puheenjohtaja **Eija Vinnari** sekä *Suomen Wicca* -yhdistyksen puheenjohtaja **Johanna Virtanen**.

Painavana aiheena seminaarissa oli eläin- ja luonnonsuojelu. Esimerkiksi *Animalia* toimii eläinten arvostuksen parantamisen puolesta, ja ennustaakin, että tulevaisuudessa eläin-arvo tunnustetaan samanlaiseksi kuin ihmisarvo. *Maan ystävät* -järjestön puheenjohtaja Eija Vinnari kertoi, että liike toimii lähinnä ekologisemman maailman puolesta ja että järjestön alkuperäinen tarkoitus oli vastustaa ydinvoiman laajentumista 1970-luvun alussa.

Kirjoittaja on vuoden 2005 ylioppilas sekä #skepsis-kanavan oppi.

#skepsis on netissä toimiva reaaliaikainen keskustelufoorumi skeptikoille. Kanava on ircnetissä. Katso lisää <http://aif.c10.net>. Kanavan oppi on forumin järjestelmävalvoja.

ROSKASTA JOTAIN HYÖDYLLISTÄ

Mikäli olette aikoinaan katsoneet piirroksarja *Futuramaa*, niin saatatte tietää, että siinä ei ole olemassa roskaa, vaan kaikesta roskasta käytetään kaikki aine uusien tuotteiden raaka-aineiksi. Suomalainen Secco on aloittanut tämänkaltaisen toiminnan myös käytännössä: yhtiö valmistaa kaikenlaisia tuotteita jätteistä. Esimerkkeinä seminaarissa nähtiin autonrenkaista tehtyjä laukkuja, näppäimistön näppäimistä valmistettuja sanamagneetteja sekä tietokoneen piirilevystä tehtyjä avaimenperiä. Ovelin keksintö oli kaulakoru, jossa koruina toimivat matkapuhelimen napit.

Tulevaisuuden uskonnot

Vaikka olemmekin skeptikoita, meidän ei kannata unohtaa, että erinäiset uskonnot kehittyvät ja muuttuvat jatkuvasti, ja tulevat varmasti nykyisinä marginaali-ilmiöinä vaikuttamaan tulevaisuuden yhteiskuntaan. Uskonnollista puolta seminaarissa edusti vuonna 2001 perustetun Wicca-yhdistyksen puheenjohtaja Johanna Virtanen.

Wicca perustuu esikristillisiin noitauskontoihin, minkä takia sitä pidetäänkin pakanallisena. Wiccan erikoisuus on lähinnä se, että siinä jokainen jäsen osallistuu aktiivisesti seremonioihin. Täysiiä ”huuhaa-tyypejä” wiccalaiset eivät kuitenkaan tunnu olevan, sillä esimerkiksi yhdistyksen puheenjohtaja mainitsee, ettei henkilökohtaisesti usko tulevaisuuden ennustamiseen.

Päämäärä tällä uskonnolla on varsin tavanomainen: elämän tasapainon löytäminen. Kuten monilla muillakin uskonnoilla myös Wiccalla on erikoisia perinteitä, joihin voi suhtautua hyvinkin skeptisesti. Heillä on esimerkiksi täysikuu-rituaali, jossa ryhmä kokoontuu kehään kutsuakseen jumalia, ilmansuuntia ja elementtejä. Virtanen itse kuvailee, että ”Wicca on mysteeriuskonto”.

Vaikka tässä artikkelissa käsitelläänkin jonkin verran marginaaliuskontoja, olen itse sitä mieltä, että *Skepsis* on pseudotieteitä kritisoiava yhdistys, eikä sen pitäisi arvostella uskontoja taikka uskomuksia.

Denis Galkin

”maailmankaikkeuden Luoja: Lentävä SPAGETTIHIRVIÖ”

avoin kirje kansain koululautakunnalle

KIRJOITAN TEILLE SYVÄSTI huolestuneena luettuani istunnostanne, jossa päätettiin, pitäisikö teoriaa älykkästä suunnittelusta opettaa vaihtoehtona evoluutioteorian rinnalla. Voimme luullakseni olla yhtä mieltä siitä, että opiskelijoille on hyödyllistä kuulla useita näkökulmia, jotta he voivat itse valita teorian joka heistä tuntuu järkevimmältä. Minua kuitenkin huolestuttaa se, että opiskelijat kuulevat vain yhdestä älykkään suunnittelun teoriasta.

Muistakaamme, että on olemassa useita älykkään suunnittelun teorioita. Minä ja monet muut ympäri maailman uskomme vahvasti, että maailmankaikkeuden loi *Lentävä spagettihirviö*. Juuri Hän loi kaiken, minkä näemme ja tunnemme. Olemme vahvasti sitä mieltä, että evoluutioprosesseihin viittaava murskaavan ylivoimainen tieteellinen todistusaineisto on vain sattuma, jonka Hän on järjestänyt.

Juuri tästä syystä kirjoitan teille nyt pyytääkseni muodollisesti, että tätä vaihtoehtoista teoriaa opetettaisiin kouluissanne kahden muun teorian rinnalla. Itse asiassa joudun jopa toteamaan, että ellette suostu tähän, olemme pakotettuja ryhtymään oikeustoimiin. Olen varma, että ymmärrätte mitä tarkoitamme. Jos älykkään suunnittelun teoria ei perustu uskoon, vaan toiseen tieteelliseen teoriaan – kuten väitetään – niin silloin teidän täytyy sallia myös meidän teoriamme opettaminen, sillä sekin perustuu tieteeseen uskon sijasta.

Joidenkin on vaikea uskoa tätä, joten saattaa olla hyödyllistä kertoa teille hieman enemmän uskomuksistamme. Meillä on todisteita siitä, että Lentävä spagettihirviö loi maailmankaikkeuden. Kukaan meistä ei tietenkään ollut paikalla näkemässä sitä, mutta meillä on kirjallisia selostuksia asiasta. Useat pitkät teokset selostavat kaikki yksityiskohdat Hänen mahdollistaan.

Teitä saattaa niinkään hämmästyttää, että meitä

on yli kymmenen miljoonaa ja määrämme kasvaa. Tapaamme olla hyvin salaperäisiä, sillä monet ihmiset väittävät, ettei uskomuksiamme ole näytetty toteen havainnoitavalla todistusaineistolla. Nämä ihmiset eivät ymmärrä, että Hän rakensi maailman sellaiseksi, että uskoisimme Maan vanhemmaksi kuin se todellisuudessa on.

Tutkija saattaa esimerkiksi tehdä hiiliajoituksen esineelle. Hän saa selville, että noin 75 prosenttia hiili-14-isotoopista on muuttunut typpi-14:ksi. Tästä hän päätelee, että esine on noin 10 000 vuotta vanha, koska hiili-14:n puoliintumisaika on 5730 vuotta. Mutta tutkijammepa ei oivallaakaan sitä, että joka kerta, kun hän tekee mittauksiaan, Lentävä spagettihirviö on paikalla muuttaen tuloksia ”makaroonisine ulokkeineen”. Useat tekstit kuvailevat yksityiskohtaisesti, kuinka tämä voi olla mahdollista sekä selittävät syyt, miksi Hän tekee niin. Hän on tietenkin näkymätön ja kykenee helposti läpäisemään normaalin materian.

Nyt varmasti ymmärrätte kuinka tärkeää on, että opiskelijoillenne opetetaan tätä vaihtoehtoista teoriaa. Heidän on ehdottoman välttämätöntä oivaltaa, että havaittavat todisteet ovat Lentävän spagettihirviön mielen mukaisia. Edelleen totean, että on epäkunnioittavaa opettaa uskomuksiamme pukeutumatta Hänen valitsemaansa vaatetukseen, joka tietenkin on täydellinen merirosvovarustus. En voi kylliksi painottaa tämän seikan tärkeyttä, mutta valitettavasti en voi selittää yksityiskohtaisesti miksi näin pitää tehdä, sillä pelkään, että kirjeestäni on jo tulossa liian pitkä. Lyhyt selitys on, että Hän tulee vihaiseksi, jos emme tee niin.

Teitä saattaa kiinnostaa, että maailmanlaajuinen ilmaston lämpeneminen, maanjäristykset, hurrikaanit ja muut luonnonkatastrofit ovat suoraa seurausta merirosvojen määrän vähenemisestä 1800-luvulta lähtien. Tiedoksenne olen oheistanut kaavion, jossa merirosvojen likimääräistä

lukua verrataan maapallon keskimääräiseen lämpötilaan viimeisten 200 vuoden aikana. Kuten näette, merirosvojen ja maapallon lämpötilan välillä on tilastollisesti merkitsevä käänteinen suhde.

Lopuksi kiitän, että olette kuunnelleet näkemyksiämme ja uskomuksiamme. Toivon, että kykenin kertomaan, kuinka tärkeää on opettaa tätä teoriaa opiskelijoillenne. Voimme tietenkin kouluttaa tämän vaihtoehdoisen teorian opettajat. Odotan innokkaasti vastaustanne ja toivon todellakin, että oikeustoimet eivät ole tarpeen. Uskoakseni voimme kaikki odottaa innolla aikaa, jolloin näille kolmelle teorialle annetaan tasapuolisesti aikaa luonnontieteiden opetuksessa kaikkialla maassa – ja lopulta maailmassa. Yksi kolmasosa älykkään suunnittelun opille, yksi kol-

Suomennos: Kari Kivioja

Lähde: <http://www.venganza.org/>

masosa opille Lentävästä spagettihirviöstä ja yksi kolmasosa loogisille oletamuksille, jotka perustuvat murskaavaan ylivoimaiseen, havainnoitavissa olevaan todistusaineistoon.

Vilpittömästi teidän,
Bobby Henderson,
huolestunut kansalainen

SKEPTICAL INQUIRER

THE MAGAZINE FOR SCIENCE AND REASON

<http://www.csicop.org/si>

FOR A FAST-GROWING NUMBER OF DISCRIMINATING PERSONS, THE SKEPTICAL INQUIRER IS A WELCOME BREATH OF FRESH AIR, SEPARATING FACT FROM MYTH IN THE FLOOD OF OCCULTISM AND PSEUDOSCIENCE ON THE SCENE TODAY.

THIS DYNAMIC MAGAZINE, PUBLISHED BY THE COMMITTEE FOR THE SCIENTIFIC INVESTIGATION OF CLAIMS OF THE PARANORMAL, TELLS YOU WHAT THE SCIENTIFIC COMMUNITY KNOWS ABOUT CLAIMS OF THE PARANORMAL, AS OPPOSED TO THE SENSATIONALISM OFTEN PRESENTED BY THE PRESS, TELEVISION, AND MOVIES.

EUROPEAN SUBSCRIPTIONS

EUROPEAN NET SURFERS CAN SUBSCRIBE FOR £11.50 FOR ONE YEAR, £22.50 FOR TWO YEARS, OR £33.50 FOR THREE YEARS.

CONTACT MIKE HUTCHINSON (EUROPE@CSICOP.ORG),

OR MAIL TO THE FOLLOWING ADDRESS:

SKEPTICAL INQUIRER, 10 CRESENT VIEW, LOUGHTON, ESSEX, IG10 4PZ.

Da vinci -Huijaus

Kirjat, jotka väittävät "vetävänsä pohjan pois kristinuskolta" uusien löydösten avulla, todellisten tai kuviteltujen, saavat ahaan yleisön. Monia niiden lukijoista voidaan kutsua harrastelijamaisiksi epäilijöiksi: opittuaan epäilemään perimäänsä kristinuskoa, he ovat arvostelukyvyyttömiä muita, usein yhtä hurjia, väitteitä ja olettamuksia kohtaan. Erinomaisesta uteliaisuudestaan huolimatta nämä etsijät eivät tiedä kuinka erottaa tosiasiat tarusta. Heidän mielikuvitustaan on hivellyt **Dan Brownin** parhaiten myynyt romaani, *Da Vinci -koodi*. Se on kuvitteellinen kertomus, mutta kirjailija väittää sen perustuvan tosiasioihin. Mutta sekin on vain osa kirjan tarinaa.

DA VINCI -KOODIA LUKEE todella ahmien. Tarina koostuu napakasta kerronnasta, odottamattomista käänteistä, näppäristä lausekäänteistä, helmeilevistä kielikuvista ja huomioista. Mutta kirjassa on vakavia puutteita.

Ensiksi, siinä ei ole todellista sankaria. Näennäinen päähenkilö on Harvardin yliopiston professori; ei mikään Indiana Jones, miehemme on vain passiivinen tarinan kertoja joka ruumiillistuu lukijassa, joka poh-tii tilapäisiä pulmia yksinkertaisesti siksi, että tarina vaatii lukijan ongelmanratkaisua ennen kuin toiminta voi jatkua. Liian usein ratkaisut tulevat tekstissä esiin kursiivina, johdattaen lukijan vihjailevan tilannekomiikan tavoin hämmästyneenä nauruun tuntien samalla (harhauttavasti) löytämisen iloa.

Toiseksi, juonen selvitys koostuu sarjasta mieli-valtaisia, mekaanisia ja mullistavia muutoksia, tämän tai tuon henkilön odottamattomasta paljastuksesta hyvästä tai pahasta ulottuvuudesta tai tähän asti tuntemattomasta yhteydestä toisiin henkilöihin. Lukija temmataa mukaan kaikkivoivan kirjailijan toimesta.

Kolmanneksi, Brown astuu harhaan luomalla uskottavaa taustatietoa suurta salaisuutta varten, joka

muodostaa palkinnon jota kaikki kirjan hahmot etsivät: epätodellinen arvelu siitä, että **Jeesus Kristus** ja **Maria Magdalena** menivät naimisiin ja aloittivat ranskalaisen **Merovingien** kuningassuvun, jolla on nykyään perillisiä. Varmasti koko kirjan perustana on oletettu tieto joka on tarkoin vahdittu salaisuus, tosiasiaa keskiaikainen salaisuus. Kuitenkin kuten tulemme näkemään, tämä ”salaisuus” on hyvin tunnettu oppineiden keskuudessa – vaikkakin huijauksena. Ilmeisesti se on vain Jerusalemin temppelin raunioista ensimmäisen vuosisadan asiakirjoista pelastettu varma todiste, joka odottaa paljastumistaan. Mikä tarkalleen ottaen on se salaisuus? Totuus vai todiste? Brown näyttää heiluvan puolelta toiselle ja taas takaisin.

VÄÄRIÄ TOSIASIOITA

Huolimatta puutteistaan Da Vinci -koodi on hämmästyttävän suosittu. Voimme toivoa, että tämä osoittaa kasvavaa yleistä aavistusta siitä, että on olemassa syvempi totuus Kristinuskon alkulähteistä kuin mitä kirkot meille opettavat. Jos lukija kaipaa sisäpiirin tietoa, he eivät sitä saa Da Vinci -koodista. Mutta Brown vakuuttaa heille päinvastoin. Heti kättelyssä hän lupaa: ”Siionin veljeskunta – Euroopan salainen järjestö joka perustettiin vuonna 1099 – on todellinen järjestö. Vuonna 1975 Pariisin kansalliskirjasto löysi *Les Dossiers Secrets* -nimellä tunnetut pergamentit, joista löytyi useiden *Siionin veljeskuntaan* kuuluvien nimiä mm. **Sir Isaac Newton, Botticelli, Victor Hugo, Leonardo da Vinci.**” Mikään tästä tiedosta ei pidä paikkaansa.

Tässä tulevat epämiellyttävät tosiasiat: On todella ollut olemassa keskiaikainen veljeskunta jonka nimi oli Siionin veljeskunta. Nimen ottivat käyttöön *jesuiitat* vuonna 1617. Nimi herätettiin jälleen henkiin vuonna 1956, jolloin sen otti käyttöön äärioikeistolainen ranskalainen poliittinen ryhmä, jota johti **Pierre Plantard**, juutalaisvihaaja ja Vichyn kannattaja, joka piti itseään oikeana Merovingien kruununperillisenä Ranskassa. Plantardin ryhmä julistaa olevansa yhteydessä alkuperäiseen veljeskuntaan samoin perustein kuin *vapaamuurarit* väittävät (valheellisesti) olevansa *temppeliherrain* seuraajia (temppeliherroja on kyllä oikeasti olemassa, myös Suomessa, suom. huom.)¹. Tämä on kuin **Ralph Cramdenin** *Pesukarhun*

loosi julistaisi **Salomonin** salaisuuksia (Pesukarhun looseja toimii eri puolilla Yhdysvaltoja, suom. huom.). Mitä salaisiin asiakirjoihin tulee, ne ovat alttiita nykyajan väärennöksille, joita on tehnyt sama poliittinen lahkko, joka keksi kunnianarvoisan sukupuun².

Kun nämä tosiasiat ovat tiedossa, koko Brownin korttitalo sortuu.

Siionin veljeskunnan huijaus (jonka uhri Dan Brown näyttää olevan, ei siis rikostoveri) tuli suosituksi 20 vuotta sitten tylsän valedokumenttikirjan kautta, jonka nimi oli *Holy Blood, Holy Grail* (*Pyhä Veri, Pyhä Graal*). Sen takana olivat **Michael Baigent, Richard Leigh** ja **Henry Lincoln**³. (Brownin oppinut hahmo, Lee Teabing, on kompuroiva versio Baigentin ja Leighin nimistä). Nämä herrat väittivät, että äärimmäisen salainen Siionin veljesjärjestö oli lähettänyt temppeliherrat suorittamaan huippusalaista tehtävää eli jäljittämään legendaarista Salomonin temppelin aarretta. He onnistuivat yli villeimpienkin odotusten löytäen myös edellä mainitun asiakirjakätkön, joka kertoo *Graalin maljan* todellisen tarinan, joka ei ollutkaan malja vaan oikeammin salaisuus Jeesuksen kuninkaallisesta suvusta. Tämän arkaluontoisen salaisuuden Jeesuksesta ja kuningatar Maria Magdalenasta ja rikkauksien vahvistamana temppeliherrat ja Siionin veljeskunta lahjoivat ja kirisivät itsensä huomattavaan asemaan vuosisadoiksi samalla kun he vastustivat Jeesuksen ja Maria Magdalenan jälkeläisiä Merovingien kuningassuvun keskuudessa. Vastaavasti Merovingien jälkeläiset, eritoten ristiretkelijä **Godfrey de Bouillon** huolehti messiaanisesta kohtalostaan joka sisältyy heidän DNA:hansa ja yritti saada takaisin menetettyä loistoaan luoden lopulta lyhytikäiseksi jääneen Jerusalemin ristiretkeläisten kuningaskunnan (1099–1291).

Baignet, Leigh ja Lincoln eivät paljoa piitaneet tosiasioihin perustuvasta historian menetelemästä. Samaan tapaan kuin heidän oppilaansa Dan Brown teki vuosikymmeniä myöhemmin, he muotoilivat oletuksensa romaanityytilillä yhdistäen irrallisia keskiaikaisten kertomusten paloja pohdiskelulla toisensa perään: ”Mitä jos A olisi todella B?”; ”Mitä jos B olisi todella C?”; ”Ei ole mahdotonta että...”; ”Jos asia olisi niin, tämä varmasti selittäisi tuon.” Eittäemättä, jos temppeliherrat olisivat löytäneet todisteet sille, että Jeesus ja Magdalena olivat mies ja vaimo, tämä saattaisi

selittää heidän melkoista vaikutusvaltaansa. Mutta mikä on tämän selityksen todennäköisyys?

RITARIT, JOTKA SANOVAT...

Keitä olivat temppeleiherrat? He olivat luostari-veljeskunta, Salomonin temppelin köyhät ritarit, joka perustettiin vuosien 1110 ja 1120 välisenä aikana. He vannoivat suojelevansa Jerusalemiin matkalla olevia pyhiinvaeltajia. Vuosien mittaan he hankkivat huomattavasti omaisuutta ja vaikutusvaltaa. He loivat perustaa nykyaikaisille pankeille, kun he käyttivät valtavia varojaan maksaessaan lunnaita Euroopan kuninkaista. Lopulta vuonna 1308 Ranskan kuningas **Filip Kaunis** kohdisti temppeleihin armottoman hyökkäyksen ryöstäen heidän rahansa, hänen kiihkeästi haluamansa kohteen. Mitkä olivat tekosyyt vainolle? Sitä on vaikea kertoa, koska meidän on vaikea tietää sitä tilaa, jossa kidutetut raukat, jotka allekirjoittivat heidän eteensä laitettuja mielettömiä tunnustuksia, olivat. Ahdistetut temppeleiherrat tunnustivat syyllystyneensä jumalanpilkkiaan, mukaan lukien pukkিপáisen (sarvipáisen) **Bafomet**-paholaisen palvonta, paholaisen peräaukon suutelu, rituaalinen homoseksuaalisuus, ristin maahan polkeminen ja ennustusten tekeminen yhä elävistä irti hakatuista päistä. Tosiasiassa Bafomet, toisin kuin Baigent ja kumppanit väittävät, on melko varmasti vanha ranskankielen ääntämistapa **Mahometista** tai **Muhammadista**⁴. Tämä merkitsee, että temppeleihin vastaan nostetut syytteet eivät heijasta *gnostilaisuutta* (vääräoppiseksi tuomittu kristillinen, mahdollisesti alun perin kristinuskoa vanhempi lahko, suom. huom.) tai paholaispalvontaa vaan ranskalaisten väärää käsityksiä islamista.

Joka tapauksessa temppeleihin tehtiin myöhemmässä kansanperinteessä sankareita, tietäjiä, jotka suojelivat kerettiläisiä salaisia oppeja, jotka he olivat keksineet, ehkä heidän Jerusalemissa viettämänä aikana löydettyjen käsikirjojen muodossa. Baigent, Leigh ja Lincoln muotoilivat mielikuvituksellisia yhteyksiä temppeleiherrain ja muiden nykyajan salatieteilijäin suosimien salaseurojen välille, sellaisten kuin *Ranskan kataarit* (tai *albigenssit*), jotka tuhottiin albigenssisodissa 1209. Kaksikymmentä vuotta myöhemmin Brown seuraa heidän salaisia jälkiään.

Hienot unelmat ja lentävät koneet palasina maassa

Mitä ihmettä tunnetulla nimellä Leonardo da Vinci on temppeleiherrain, Maria Magdalenan jne. kanssa? Ei paljoa. Kaikkialla kirjassaan *Holy Blood, Holy Grail* (Pyhä veri, Pyhä Graal) Baigent ja kumppanit selostavat yrityksiään vahvistaa meidän ajaltamme peräisin olevaa yksityisesti painettua asiakirjapinkkaa, *the Secret Dossier* eli *Priory Documents*. Olemme nähneet, että nämä ovat Pierre Plantardin perustaman lahkon huijauksia. da Vinci esiintyy yhtenä salaisen lahkon suurista mestareista vain tässä valheellisessa lähdelistassa. Tästä syystä ei ole olemassa mitään yhteyttä Leonardo da Vinciin.

Mitä on sanottava Brownin väitteestä, että Maria Magdalena esiintyy Jeesuksen vieressä da Vincin maalauksessa *Vuimeinen ehtoollinen*. Siinä ei ole mitään sellaista. Hahmon on varmasti haluttu esittävän **Johannesta, Sepeteuksen** poikaa. Kirkon perinteissä, jotka kuvittelivat evankeliumiaan kirjoittavan Johanneksen vanhaksi mieheksi vuosisadan lopulla, oli tapana kuvata Johannes vihreänä nuorena Jeesuksen opetuslasten joukossa. Renessanssijan maalauksissa tämä merkitsee sitä, että hän päätty näyttämään naismaiselta, jollaiselta Jeesus saattaisi näyttää ilman partaa.

Kielteinen johtopäätös

Olemme useita kertoja edenneet mainitsemalla houkuttelevan ajatuksen, että Jeesus Kristus ja Maria Magdalena olisivat olleet naimisissa ja että heidän liitostaan olisi saanut alkunsa Ranskan äärioikeiston rakastama Merovingien hallitsijasuku. Miten Teabing päätty oletukseen (jos käytämme tätä nimitystä, käyttäen Brownin oppineen hahmon nimeä esittämässä Brownin oppaiden suorittamaa mielikuvituksellisen valeoppineisuuden kierrätystä) tästä yhteydestä? Tässä on suoritettava useita tarkasteluja.

Ensiksi, onko mahdollista, että Maria ja Jeesus olisivat olleet naimisissa tai että heillä olisivat olleet ainakin rakastuneita? Tietysti sellainen on mahdollista. Kuten kaikki keskustelut tästä kysymyksestä korostavat, Raamatun ulkopuolelle jätetty *Filipin evankeliumi* sanoo mm.: ”Nyt Maria oli Vapahtajamme suosikki, ja hän (Vapahtaja) suuteli usein häntä huulille.” Todellakin,

jos evankeliumien muotokuvassa Jeesuksesta matkustelemassa naimattomien naisten kanssa on historiallisesti mitään perää (Markus 15:40–41, Luukas 8:1–3), meidän on jopa harkittava olisiko Jeesus käyttänyt naisjoukkoa haaremina, koska *Apokryfisten tekojen* (Raamatun ulkopuolelle jätetty kirja, suom. huom.) mukaan vaimoistaan vieraantuneet miehet jättivät nämä seuraamaan kristittyjä apostoleja. Ja tehtäessä vertailuja vastaaviin tapauksiin koko mysteeriuskontojen historiassa ja utopistikommuuneissa, emme voi sulkea tätä mahdollisuutta pois.

Tästä huolimatta mahdollisuus ei ole todennäköisyys, vaikka Teabingin oletusten kannattajat näyttäisivät ajattelevan näin. Vanhoillisilla uskon puolustajilla ja *New Age* -taskukirjojen kirjoittajilla on samanlainen onneton tapa hypätä mahdollisuudesta perustelemattomaan uskoon. ”Jos on mahdollista, että on olemassa avaruusolioita, heitä on olemassa.” ”Jos perinteistä näkemystä evankeliumien auktoriteetista ei voida ehdottoman varmasti kumota, meidän on jatkettava olettaen, että ne ovat tosia.” Näin ei voi tehdä. Ja vaikka Jeesuksella on saattanut olla seksiä yhden tai useamman naisen tai miehen kanssa, pelkkä mahdollisuus ei meitä auta. Hän on saattanut olla myös avaruusolio. Jotkut ajattelevat niin. Mutta historioitsijat eivät ajattele niin.

Toiseksi, olisiko skandaali, jos voitaisiin osoittaa, että Jeesus oli sekaantunut naisiin? Teabing olettaa niin. Eräs Da Vinci -koodin karkea historiallinen virhe on väite, että valtakunnallisen propagandan vuoksi **Konstantinus** ja hänen liivintaskupiis-

pansa yhtäkkiä korvasivat niihin aikoihin asti säilyneen ymmärryksen Jeesuksesta yksinkertaisena kuolevaisena myyttisellä näkemyksellä Jeesuksesta jumalana, joka vain näennäisesti oli ihminen. Kuten kuka tahansa seminaarialokas tietää, Konstantinuksen/**Nikean** oikeaoppisuus määräsi, että Sana teki lihasta (Johannes 1:14) samalla tavalla luonteeltaan jumalallisen kuin Isä, ei, että sitä olisi edelleen pidetty inhimillisenä. Joka tapauksessa ei ole mitenkään selvää, että jos Jeesuksella olisi ollut seksiä tai että jos hän olisi saanut lapsia, tämä olisi ollut ristiriidassa joko hänen synnittömyytensä tai jumalallisen luonteensa kanssa.

Kolmanneksi mitä tällä kaikella olisi ollut tekemistä todellisen 5–8 vuosisatojen Merovingikuningassuku **Klodvigin** ja hänen väitettyjen perillistensä kanssa? Kirjoittajamme vetoavat neljännen vuosisadan ranskalaiseen legendaan jonka mukaan Maria Magdalena todellisuudessa saapui veneellä Gallian rannikolle. Myöhemmissä versioissa hän saapuu Pyhä Graal mukanaan. Yleisesti ajatellaan, että Graal on malja, jota käytettiin Jeesuksen viimeisellä illallisella. Keskiaikaisen tarun mukaan **Josef Arimatialainen** tuo maljan Britanniaan. Tästä on syntynyt Englannissa hahmo kuningas **Arthurin** legendaan. Mutta tosiasia Graalista on erilaisia kuvauksia. **Wolfram von Eschenbach** kuvasi sitä kaiverrettuna safiiritauluna kuten salaisissa asiakirjoissa mainitut. Niissä tällaiset esineet ovat salaisten ilmestysten välineitä (itse asiassa nämä heijastuvat **Joseph Smithin** kultaisissa tauluissa ja myös vapaamuurarien toiminnassa)⁵. Teabingin oletukset toistavat Baigentia ja kump-

paneita olettaen, että Pyhä Graal (Pyhä Suuri) on todellisuudessa pyhä verenperintö, Messiaan kuningassuku, johon Merovingit kuuluivat.

Mistä tulee legenda Maria Magdalenan saapumisesta Etelä-Ranskaan? On mahdollista, että sillä on juurensa *karpokraattien* lähetyssaarnaajista alueella (**Ireneus** mainitsee heidät noin v. 180: Kerettiläisiä vastaan 1:25:1–3). He väittivät saaneensa ilmoituksensa Maria Magdalenalta kuten monet varhaiset gnostikot. Mutta vaikka he olisivat saaneet ilmoituksensa Maria Magdalenalta, tämä ei tarkoita, että Maria Magdalena olisi ollut siellä henkilökohtaisesti. Toinen kiinnostava mahdollisuus on tohtori **Robert Eisenmanin** käsitys, että legenda Maria Magdalenasta Galliaan paenneena kuningassuvun jäsenenä olisi saanut alkunsa sotkeutuneesta muistosta, että häpeällisen **Herodiaan** perilliset **Herodes Antipas**, **Herodias** ja **Salome** olisi karkotettu samalle alueelle⁶. Nämä ovat Uuteen testamenttiin liittyviä kuninkaallisia, ja on helppo nähdä, miten sekaannus olisi voinut syntyä.

HUIJJAUSTA vai HISTORIAA? SINÄ RATKAISET

Jos työ temppelelherrat/Magdalenahuijauksen lähteiden ja petkutusten kanssa opettaa meille jotain, se saattaa olla, että nykyajan evankeliumit, jotka ovat syntyneet pelkästä mielikuvituksesta, eivät ole periaatteessa kovin erilaisia kuin ne syvästi kunnioitetut neljä jotka olemme tunteneet jo kauan. Lopulta, menetelmät joita olemme käyttäneet tässä yhteen tekstiin, toimivat jokseenkin samalla tavalla tutkittaessa muita. Jos ”evankeliumi” innostaa meitä, se on tehnyt tehtävänsä. Mutta toiset ovat parempia kuin toiset. Eräs professori Teabingin ilmoituksista Dan Brownin lukijoille oli, että varhaisessa kirkossa oli noin kahdeksankymmentä evankeliumia, joista valita. Tässä ei venytetä paljoa: **J. K. Elliottin** *Apokryfinen uusi testamentti* sisältää kuusikymmentäviisi tekstiä, joita voidaan kohtuudella nimittää evankeliumeiksi. Mutta kaikki evankeliumit eivät ole samantasoisia. Tarvitsee vain lukea ne ja huomata tekevänsä omaa kanonista listaansa. Da Vinci -koodi ei ole – se täytyy myöntää – minun listallani.

Robert M. Price

Viitteet:

1. Robert Richardson. “The Priory of Sion Hoax.” Alpheus: Site for Esoteric History. http://www.alpheus.org/html/articles/esoteric_history/richardson1.html.
2. As such, they are only the most recent in a long chain of Templar-related forgeries. See Richard Partner, *The Murdered Magicians: The Templars and their Myth* (New York: Oxford University Press, 1982), pp. 103, 135, 140, 146, 161–63.
3. Baigent, Michael, Richard Leigh, and Henry Lincoln. *Holy Blood, Holy Grail* (New York: Dell Publishing, 1982, 1983).
4. Partner, p. 138.
5. John L. Brooke, *The Refiner’s Fire: The Making of Mormon Cosmology, 1644–1844* (New York: Cambridge University Press, 1994).
6. Robert Eisenman, e-mail to the present writer, November 2003.

Artikkeli on alunperin ilmestynyt lehdessä *Free Inquiry* 4/2004. Artikkelin käännös on ilmestynyt lehdessä *Vapaa-ajattelija* 5/2004. Käännöksen ovat tehneet Paula Vasama ja Erkki Hartikainen.

Robert M. Price on Jeesus-seminaarin jäsen ja raamattukritiikin professori Center for Inquiry Institute’ssa (Paul Kurtzin perustama uskontokriittinen tutkimuskeskus Yhdysvalloissa).

Da Vinci koodin on kirjoittanut Dan Brown. (New York, Doubleday, 2003, ISBN 0385504209) 454 s.

Da Vinci-Koodi, Brown D, Suomentanut Pirkko Biström, Hinta: 23,90, ISBN: 951-0-29468-32004, WSOY

C-vitamiini ei ole ihmelääke

C-VITAMIINIA PIDETÄÄN usein ihmeaineena, joka parantaa flunssat ja kolotukset. Uusimman tutkimustiedon mukaan C-vitamiiniin kohdistuvat odotukset vilustumis- oireiden ehkäisyssä ja hoidossa näyttävät kuitenkin olevan turhan suuria, kertoo lääketieteellinen aikakauslehti *PLoS Medicine* (volume 2, issue 6, kesäkuu 2005). Vilustumis- oireiden ilmaantuminen ei vähentynyt 23 tutkimuksessa, joissa koehenkilöille annettiin C-vitamiinia jopa 2 grammaa päivässä.

Robert M. Douglas Australian kansallisesta yliopistosta Canberrasta ja **Harri Hemilä** Helsingin yliopistosta kävivät läpi C-vitamiinia ja vilustumista käsittelevät luotettavimmat tutkimukset 65 viime vuoden ajalta. Tutkimuksissa selvitettiin päivittäisen vähintään 200 mikrogramman C-vitamiiniannoksen vaikutusta vilustumis- oireisiin näennäislääkkeeseen verrattuna normaaliväestössä.

C-vitamiinista mahdollisesti hyötyä ääriolosuhteissa

Kun C-vitamiinia annettiin ennen sairastumista ehkäisy- tarkoituksessa, vilustumis- oireet paranivat hieman nopeammin kuin niillä, jotka saivat näennäislääkettä. Havainnolla ei kuitenkaan tutkijoiden mukaan ole todennäköisesti suurta merkitystä.

Seitsemän tutkimuksen yhteenvetona perusteella C-vitamiinin saannista ei ollut hyötyä, kun sitä annettiin vilustumis- oireiden jo alettua. Yhdessä tutkimuksessa koehenkilöt ottivat hyvin suuren määrän (8 grammaa) C-vitamiinia päivänä, jolloin vilustumis- oireet alkoivat. Tällöin sairastumisaika oli lyhyempi kuin näennäislääkettä saaneilla.

C-vitamiinilla saattaa mahdollisesti olla vilustumis- oireita ehkäisevää vaikutusta erittäin raskaan fyysisen harjoittelun tai kylmälle säälle altistumisen yhteydessä. Kun kuudessa tutkimuksessa C-vitamiinia tai näennäislääkettä annettiin maratoonareille, hiihtäjille ja sotilaille, C-vitamiinia saaneilla oli puolet vähemmän vilustumis- oireita kuin muilla. Tutkijoiden mukaan tämän tuloksen yleistämisessä väestötasolle täytyy kuitenkin olla hyvin varovainen.

Lähde:

www.finfood.fi

miestä ei ole TUOMITTU PETTÄMÄÄN

OLETETAAN, ETTÄ BIOLOGIT pysyisivät osoittamaan, että luonnonvalinta on suosinut miehen taipumusta harrastaa rinnakkaissuhteita ja haalia useampia vaimoja. Miten tällaiseen todistusaineistoon pitäisi suhtautua?

Yksi vaihtoehto on nostaa kädet ylös. Kaksivaimoisuus on tulosta geneettisestä evoluutiosta, joten se on väistämätöntä ja toivottavaa. Yhteiskunnallisten instituutioiden pitäisi tukea sitä.

Tämä on kutakuinkin Raamatun kanta; siitä ei löydy monivaimoisuuden kieltäviä pykälä. Lutherkin sitä suositteli.

Toinen suhtautumistapa on aktiivisempi. Kaksivaimoisuus on monessa mielessä hyvin epätoivottavaa, joten jos se todella on geneettisen evoluution tulosta, meidän on taisteltava voimakkaammin sitä vastaan. Liha on heikko – olkaamme me vahvempia ja ovelampia.

Kolmas mahdollinen kanta on kestävämpi mutta silti hyvin suosittu. Kaksivaimoisuus on epätoivottavaa, joten meidän ei tule hyväksyä todistusaineistoa, jonka mukaan se on tulosta geneettisestä evoluutiosta. Todisteissa täytyy olla jotakin vikaa.

Tämän suhtautumistavan ongelmallisuus käy ilmi, kun huomataan, että se, ovatko miehen taipumukset geneettisiä vai eivät, on täysin eri kysymys kuin se, ovatko miehen taipumukset muutettavissa. Geeniperäisiä tautejakin voidaan parantaa ympäristötekijöillä.

Jätetään vaihtoehtojen paremmuus tässä pohittamatta, ja katsotaan sen sijaan, millaisia todisteita meillä on miehen taipumuksista kaksivaimoisuuteen.

Vertaileva eläintiede paljastaa, että monivaimoisten (eli polygyynisten) lajien koiraat ovat

keskimäärin naaraita suurempia, kuolevat nuorempina sekä ovat kilpailuhenkisiä ja aggressiivisempia. Aivan kuten ihmisilläkin.

Antropologit puolestaan ovat havainneet, että ihmisyyhteisöistä yli 80 prosenttia sallii monivaimoisuuden. Historiankirjat taas kertovat miespuolisten hallitsijoiden haaremeista, joissa on voinut olla jopa tuhansia neitokaisia. Ja psykologit tietävät miesten fantasioiden olevan varsin promiskuiteettisia.

Mutta entä kulttuurit, joissa monivaimoisuus on kiellettyä? Ovatko miehet tällaisissa olosuhteissa tuomittuja harrastamaan rinnakkaissuhteita? Ja vieläpä puolustelemaan niitä kaikin tavoin?

Näin voitaisiin päätellä ex-piispa **Ilkka Kantolan** kirjoituksesta (HS 20.2.). Puheenvuorossaan hän väheksyy vaimonsa reaktioita rinnakkaissuhteen ilmituloon ”epätoivoisen ja nääntyvän ihmisen” tunnekuhuina. Vaimolle annetaankin synninpäästö: petetyllä osapuolellahan on ”oikeus mitä suurimpaan mustasukkaisuuteen”.

Tämän armollisen tuomion rohkaisemana Kantola seuraavaksi kyseenalaistaa sen, miten ympäristö suhtautui tähän parisuhdetta ylläpitävään tunteeseen: ”Mennäänkö mukaan hänen (vaimon) tunteisiinsa vai autetaanko häntä ottamaan vastaan muuttuneen elämän tosiasiat?”.

Ottamaan vastaan muuttuneen elämän tosiasiat? Miehen intressi todellakin on se, että kaikki kykyjensä mukaan auttaisivat vanhaa vaimoa hyväksymään sen, että mies haluaa pitää kahta naista tai lähteä toisen matkaan.

Mutta kuten evoluutiopsykologia paljastaa, vaimon, vaimon suvun ja monien muiden yhteisön jäsenten taipumukset eivät osu yksin miehen intressien kanssa – olipa miehellä kuinka paljon

varallisuutta tai statusta tahansa.

Naisilla, aivan kuten miehilläkin, on evoluutiossa kehittyneitä psykologisia mekanismeja, joiden tehtävä on ehkäistä puolison rinnakkaisuhteita ja estää tätä häipymästä. Mikäli Kantola olisi Raamatun asemesta perehtynyt biologiaan, salarakkauden houkutus – tai sen synnyttämä närkästys – ei varmasti olisi tullut yllätyksenä.

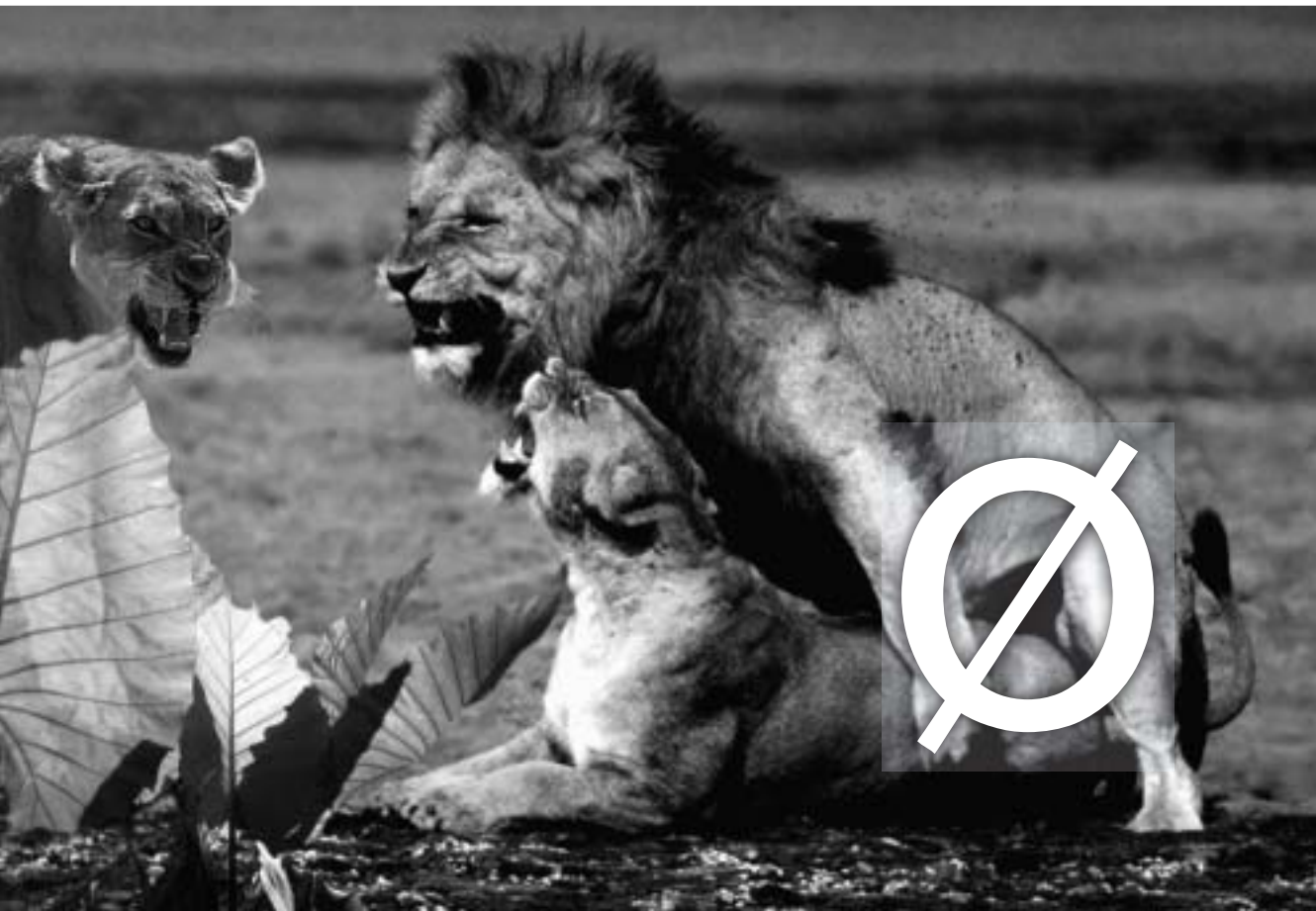
Lopuksi Kantola puolustelee tekojaan Paavalin kuuluisien sanojen pohjalta eli sen tunteen avulla, joka on sama kuin se, joka synnyttää mustasukkaisuuden: ”Jos minulta puuttuisi rakkaus, en olisi mitään.”

Evoluutiosta on epäilemättä yhtä turha hakea moraalisia käyttäytymisohjeita kuin kristinuskostakin. Mutta vain kristinuskko voi tuottaa näin

Kirjoittaja puhuu evoluutiosta ja ihmisluonnosta lokakuun 5. päivä Skepsiksen luennolla Helsingissä, Tieteiden talolla. Kirjoittajalta ilmestyy alkusyksyllä kirja ihmisen parinvalinnan biologiasta (Terra Cognita).

läpinäkyvästi polygyynisia ja kaksinaismoralistisia lausuntoja. Suvunjatkamista ohjaavien suurten tunteiden edessä piispakin näyttää olevan vain kumiseva vaski ja helisevä symbaali.

Osmo Tammissalo
Tiedetoimittaja, tietokirjailija

Tieteen kunnianpalautus pelastaa myös skeptisismin

Skeptikon 1/2005 pääkirjoituksessa kerrottiin, kuinka tieteellinen todistelu ei saanut astrologian harrastajaa muuttamaan mielipidettään, vaan leimaamaan todistelijan tyypilliseksi skorpioniksi. Samassa lehdessä professori **Anssi Saura** leimasi adventistit, Jehovan todistajat ja helluntailaiset tyypillisiksi kreationisteiksi. Tieteellisen ja epätieteellisen rajankäynti näyttää siis olevan stereotyyppien leimaamaa.

Edelleen samassa lehdessä professori **Mika Hemmo** heittää esiin kysymyksen ”olisiko yhdistyksellä (Skepsis ry) tarvetta eräänlaiselle oikeuspoliittiselle strategialle?”. Hänen mielestään ”oikeudelliset keinot voivat monesti olla tehokkaampia kuin esimerkiksi tiedon lisäämisen ja kuluttajavalistuksen kautta tapahtuva epätieteellisyteen puuttuminen”.

Oikeusistuin on epäilemättä tehokas epätieteellisuuden hävittäjä. Ehdotan, että aloitamme noidista.

Tieteen ja ei-tieteen raja

Aluksi on varmistettava epätieteellisen ja tieteellisen välille raja, joka pitää oikeudessa. **Karl Popper** lienee riittävän tunnustettu auktoriteetti tässä kysymyksessä. Hänen määrittelemänsä demarkaatiolinja epätieteellisen ja tieteellisen välillä on falsifioitavan ja ei falsifioitavissa olevan välinen. Tieteellistä on siis sellainen tieto, joka on mahdollista kumota, jos se ei ole totta. Tieteen ulkopuolella ovat teoriat, joiden kumoamiseksi ei ole mitään keinoa, vaikka ne olisivatkin epätosia.

Todistaaksemme syytetyn teorian epätieteelliseksi meidän on siis kyettävä osoittamaan, ettei sitä voi kumota. Puolustus saattaisi kuitenkin onnistua kumoamaan syytetyn teorian, jolloin sen tieteellisyys tulisikin toteennäytetyksi. Tieteellisyyskeskustelussa unohdetaan usein, ettemme voi pitää väärässä olemista epätieteellisenä leimaamatta koko tiedettä epätieteelliseksi.

Ehkä syytteen tulisi alunperinkin koskea epätotuudellisuutta.

Toden ja epätoden raja

Toden ja epätoden rajan selvittämiseen riittäisi auktoriteetin sijasta yksinkertainen ajatusjohdattelu: suurten lukujen laiksi nimitetään sitä todennäköisyyttä, että arpakuutiota heiteltäessä kuutosia tuottaa sitä täsmällisemmin yksi kuudesosa heitoista, mitä suurempi on heittokertojen lukumäärämäärä. Aikaisempien heittojen tulos ei kuitenkaan vaikuta myöhempien heittojen tai minkään yksittäisen heiton tuloksiin. Tilastollinen todennäköisyys ylipäättään ei vaikuta yksittäistapauksiin, vaan se päinvastoin johdetaan yksittäistapauksien joukosta.

Aivan samoin empiirinen lainalaisuus johdetaan jo tapahtuneiden tai olevien tosiseikkojen ”riittävän” suuresta joukosta. Tosiasioita ei siis johdeta teorioista, eikä niitä voi kumota niillä. Niinpä oikeudenkäynnissä voidaan vedota vain faktoihin.

Oikeudenkäynnissä noitaa vastaan, esimerkiksi parantamistoiminnan ollessa kyseessä, voidaan tuoda esille vertaileva tutkimus noidan luona käyneiden ja terveyskeskuslääkärin luona käyneiden parantumiskokemuksista. Lääkäripulan vuoksi kannattaa panna roviolle noita, olipa näyttö kumman hyväksi tahansa.

Syyteharkinta

Syyteharkinta on tietenkin jo myöhäistä rovion äärellä, mutta itsetutkistelua siinä voi vielä harrastaa – kysellä miten tähän on tultu. Tuskin on kahta tuhatta vuotta kulunut siitä, kun skeptikot kyseenalaistivat absoluuttisen tiedon mahdollisuuden, kiistivät sekä induktiivisen, että deduktiivisen päättelyn pätevyyden. Nyt istumme noitarovion ääressä tieteen totuuden puolesta.

Syytettyjen penkille tulisikin istuttaa alempien asteiden oppilaitoksissa harjoitettava tieteen tunnustuksellinen opetus, joka on turmellut aidon skeptismin synnyn mahdollisuuden alentamalla tieteen uskonnoksi uskontojen rinnalle. Vain tieteen kunnianpalautus voi pelasta myös skeptis-

min vajoamasta ahdasmieliseksi toisinajattelijoita tyypitteleväksi uskonlahkoksi.

Reijo Siipola, Kalajoki

Kirjoittaja on Skepsiksen monivuotinen jäsen.

eLeitä vai PERUSTELUJA?

Väitöskirjani ”Psykoanalyysi ja sen soveltaminen musiikintutkimukseen” oli ja on julkisesti saatavilla. Väitöskirjaa arvioitiin objektiivisesti, ja se täyttää tieteellisyyden vaatimukset.

Olin kyllä osannut odottaa, että musiikkitieteellinen väitöskirjani (Lång 2004) joutuisi ankaran arvostelun kohteeksi, mutta **Jussi Niemelän** (2005) hyökkäys *Skeptikko*-lehden viime numerossa oli yllättävän katkera.

Sosiobiologit ovat pahastuneet tutkielmaani kahdesta syystä: (1) tutkielmassa pyritään osoittamaan, että psykoanalyysi täyttää tieteellisyyden vaatimukset, ja (2) sivujuonteena tutkielmassa arvostellaan sosiobiologiaa, varsinkin sen suomalaista haaraa. Kyseinen liite B (Lång 2004: 279–284) muodostaa vain murto-osan väitöskirjastani (321 sivua), eikä se edusta tutkielmani keskeisintä sisältöä, mutta vastustus on kohdistunut ensi sijassa siihen ja tutkielman muu aines on toistaiseksi jäänyt jalkoihin.

Koska Jussi Niemelällä ei ole paljonkaan asia-perusteluja, jotka liittyisivät väitöskirjani tieteelliseen sisältöön, hän yrittää hyökätä erityisesti kirjan julkaisuprosessia vastaan ja esittää perättömiä väitteitä. Hänellä ei tunnu olevan selvää käsitystä väittelyprosessin kulusta eikä väitöskirjojen julkaisumenettelystä. Hän koettaa osoittaa väitöskirjani ”salatieteelliseksi” sillä perusteella, että kirjaa ei muka ollut eikä ole saatavilla, mikä vaikuttaa melkoisen epätoivoiselta aihetodistelulta.

Väitöskirja läpäisi esitarkastuksen hyväksytysti, se tarkastettiin julkisesti, eikä sen tieteellisyyttä eikä tarkastuksen objektiivisuutta asetettu epäilyksenalaiseksi.

Helsingin yliopistossa väitöskirja voidaan julkaista joko perinteisesti kirjana tai haluttaessa PDF-julkaisuna Ethesis-palvelussa¹; toistaiseksi vain pienehkö osa väitöskirjoista julkaistaan PDF-muodossa. Oma väitöskirjani julkaistiin painettuna kirjana, tätä julkaisutapaa noudatetaan kaikilla tieteenaloilla, ja se täyttää tieteellisyyden ja julkisuuden vaatimukset moitteettomasti.²

Väitöskirjani käsikirjoitusta pidin aikoinaan yksityisesti saatavilla PDF-muodossa, jotta esilukijat voisivat siihen vaivattomasti tutustua; kun käsikirjoitusta sitten muutettiin kommenttien perusteella, aikaisempi versio vanhentui, enkä näe syytä siihen, että aikaisempaa versiota pidettäisiin saatavilla sen jälkeen kun puutteet on korjattu ja uudempi on saatavilla; en enää seiso varhaisemman version takana. PDF-versio ei ylipäänsä ollut julkisesti saatavilla, enkä tiedä luovuttaneeni elektronista käsikirjoitusta Darwin-seura ry:lle enkä Skepsis ry:lle. Kirja ei siis kadonnut väitöstilaisuuden edellä ”myyttisesti” minnekään enkä ”piilottele” sitä, vaan tutkielma siirtyi Internetistä reaali maailmaan ja se julkaistiin kirjana; tällainen askel tuntuu olevan monille ihmisille jo yllättävän vaikea: kaikki pitäisi saada heti ilmaiseksi internetistä.

Toisin kuin Jussi Niemelä väittää, väitöskirjani painettua, lopullista laitosta oli saatavilla humanistisen tiedekunnan ja dekaanin määräämällä tavalla ennen väitöstilaisuutta, toisin sanoen Helsingin yliopistolle luovutettiin 166 kappaletta väitöskirjaa ennen väitöspäivää, kirjaa oli (ja on yhä) saatavana minulta, ja kirjaa on voinut ja voi lainata kirjastoista ja ostaa kirjakaupoista. Väitöstilaisuutta ei olisi voitu järjestää, jos näin ei olisi tehty. Opiskelijan on itse kustannettava väitöskirjan painatus, ja kulujen kattamiseksi loppua painosta myydään markkinahintaan. Väitöskirjani ei siis ole ilmaisek-

si saatavilla, mutta maksullisuus ei merkitse salailua eikä piilottelua. Kannattaisi tutustua yliopistomaailmaan ja väitöskirjojen julkaisuperinteeseen, ennen kuin rupeaa kehrittelemään ”Da Vinci”-koodin tyyllisiä salaliittokuvitelmiä.

Yhtä lailla Jussi Niemelä voisi hyökätä **Ilkka Niiniluotoa** vastaan sillä perusteella, ettei tämän kirjaa *Totuuden rakastaminen* saa ilmaiseksi Internetistä vaan se pitää ostaa kirjakaupasta tai lainata kirjastosta.

Jos Jussi Niemelä olisi aidosti ollut kiinnostunut hankkimaan väitöskirjani, hänen olisi kannattanut rohkaista mielensä ja pyytää arvostelukappaletta suoraan minulta. Näin hän ei kuitenkaan tehnyt, eikä hän ilmeisesti kysynyt myöskään humanistisesta tiedekunnasta eikä musiikkitieteen laitoksesta, joista olisi saanut tietoa. Jussi Niemelän menettely on paheksuttavaa: hän on ensin välttänyt hankkimasta väitöskirjaani, ja hyökkää sitten tällä perusteella kirjaa vastaan.

Sisältökritiikkinsäkään perusteella Jussi Niemelä ei tunnu elävän tieteen maailmassa eikä hän hallitse tieteellisen keskustelun periaatteita. Hän ei vastaa *perusteluihin* vaan *eleisiin*. Hän ainoastaan reagoi toisella eleellä siihen, että joku ottaa ja arvostelee sosiobiologiaa, ja paheksuu sitä, että sosiobiologiaa arvostellaan; hän ei käsittele esittämiäni *perusteluja* eikä osoita, mikä niissä olisi pielessä. Hän koettaa heittää pontevasti lokaa ja luoda sellaisen ilmapiirin, että ihmiset eivät niin alttiisti itse tarttuisi kirjaani ja havaitsisi sen väitteitä perustelluiksi tai ainakin lukisivat sitä hänen synnyttämänsä vahvan ennakkokäsityksen vallassa.

Arvostellessaan hyve-epistemologiaa Jussi Niemelä turvautuu valetieteellisiin keinoihin. Ensinnäkin hän koettaa kumota **Linda T. Zagzebskin** (1996) teorian mainitsemalla ainoastaan, että tämä on katolisen uskonnonfilosofian professori: tyyppillinen *ad hominem* -hyökkäys. Yhtä hyvin hän voisi hyökätä Ilkka Niiniluotoa vastaan vihaamalla, että tämä on luterilaisen yliopiston rehtori. Jussi Niemelä ei osoita, millä tavoin väitetty uskonnollisuus näkyisi Zagzebskin kirjasta; hän tyytyy viittaamaan pariin internet-asiakirjaan ja jättää huomiotta lukuisat muut, joissa Zagzebskin näkemyksiä käsitellään tieteen näkökulmasta.

Tieteellisiä referee-artikkeleita hän ei mainitse ainuttakaan. Eikö moinen valikointi ole jo hiukan epärehellistä, Jussi Niemelä? Sitä paitsi hyve-epistemologia ei nojaa uskontoon vaan **Aristoteleen**

hyve-etiikkaan, joka on satoja vuosia varhaisempi asia kuin roomalaiskatolisuus.

Jussi Niemelä liittää hyve-epistemologian relativismiin ja väittää, että sen perusteella ”lähies mitä tahansa voidaan pitää tietona”. Jos hän kuitenkin tutustuisi siihen, kuinka Zagzebski (1996: 137–339) *de facto* määrittelee ”älyllisesti hyveelliset teot”, hän voisi havaita, että niin ei ole asianlaita (myös Lång 2004: 77–80). En kannata relativismia vaan suhtaudun siihen varauksin, kuten väitöskirjastani ilmenee (Lång 2004: 14, 95, 105, 106, 146). En myöskään tunne edustavani jälkimodernismia, vaikka Jussi Niemelä kepeästi leimaa minut ”postmodernistitohtoriksi”; väitöskirjani tekstistä ei edes löydy sanoja *jälkimoderni* ja *postmoderni*. Omat lähtökohtani ovat analyttisessä filosofiassa, ja relativismin asemesta kannatan koherentismia, kuten tutkielmastani käynee ilmi.

Onus probandi kuuluu näissä kysymyksissä Jussi Niemelälle, mutta hän ei perustele väitteitään uskottavasti; pelkkä ele ei riitä. Jussi Niemelän mukaan liitteen B kritiikki on ”perusteetonta, poliittisideologisesti [sic] motivoitunutta, epätieteellistä ja harhaanjohtavaa”, mutta kuinka tämä *ilmenee*? Nimenomaan hänen perustelemattomat, propagoivat väitteensä ne ovat ”poliittis-ideologisesti motivoituneita, epätieteellisiä ja harhaanjohtavia”. Loukkaavalla kielenkäytöllään ja perättömillä väitteillään Jussi Niemelä koettaa pelotella arvostelunsa kohteen hiljaiseksi ymmärtämättä, että tieteen alalla tuollainen menettely kääntyy häntä itseään vastaan: hän osoittaa, että hän ei halua eikä voi käydä tieteellistä keskustelua. Ylipäänsä väitöskirjani arvosteleminen edellyttää lukijalta sellaista musiikkipsykologian ja -filosofian perustunteusta, jota Jussi Niemelällä ei selvästikään ole.

Myöskään psykoanalyysia Jussi Niemelä ei osoita epätieteelliseksi. Kuten esitän, psykoanalyysin lähtökohtana ovat **Sigmund Freudin** ja **Josef Breuerin** havaitsemat kliiniset ilmiöt, joiden selittämiseksi oli järkevää postuloida mm. tiedostumattoman psyykkisen toiminnan ja tunteensieron käsite, ja näitä käsitteitä on kehitetty tieteellisen havainnoinnin perusteella. Psykoanalyysia voidaan arvioida objektiivisesti, tieteellisin perustein, kuten osoitan erityisesti väitöskirjani luvuissa 4 ja 5 (Lång 2004: 71–133).

Vaikka Jussi Niemelä moittii minua salailusta, hän itse esittää epämääräisen viittauksen: ”Lång kuitenkin veti sosiobiologikritiikkinsä [liitteen

B] pois julkisuudesta, kun hänelle *eräiltä tahoilta* osoitettiin sen perustavanlaatuisen virheellisyys” (kursivointi minun). Keitä ovat nämä ”eräät tahot”, jotka muka osoittivat kritiikkini virheelliseksi, ja kuinka he sen tekivät ja miten virheellisyys ilmenee? En poistanut kirjoitusta siitä syystä, jonka Jussi Niemelä esittää, vaan poistin keskeneräisen version tehtyäni siihen muutoksia, ja lopullinen versio julkaistiin kirjan muodossa.

Liitteen B varhaisempi versio oli Internetissä luettavana, koska pyysin siihen palautetta Usenet-ryhmässä sfnet.keskustelu.evoluutio. Saamani palaute oli enimmäkseen myönteistä (mistä Jussi Niemelä vaikenee), eikä kielteisissä puheenvuoroissa osoitettu konkreettisia virheitä; arvostelu jäi vastustavien eleiden ja jopa anonyymien nälvimisen tasolle.

Jussi Niemelän kirjoituksen lukuisat epätarkkuudet osoittavat, ettei hän tunne asioita niin hyvin kuin esittää tuntevansa. Mainittakoon seuraavat:

1. En hyökkää väitöskirjassani uusdarwinismia vastaan, vaan kannatan evoluutioteoriaa (erit. Mayr 2003) ja varauksin tiettyjä sosiobiologian ideoita. Jussi Niemelä koettaa koplata evoluutioteorian ja sosiobiologian: jos kannatat toista, on kannatettava myös toista, ja jos hylkää toisen, et voi kannattaa toistakaan. Tuollaista sidosta ei teorioiden välillä ole; evoluutioteoria on tiedeyhteisön hyväksymä, mutta sosiobiologian asema on kiistanalainen, vaikka sosiobiologit kernaasti synnyttävät toisenlaisen vaikutelman siteeraamalla toistensa itsevarmoja julistuksia.

2. Väitöskirjani selkämyksessä ei lue ”Markus Lång ratsastaa jälleen”, mutta kirjan takakansiteksti alkaa sanoin: ”Seriffi Lång ratsastaa jälleen – –.” Pelkään kuitenkin pahoin, että tällainen leikkisyyden ja itseironian on Jussi Niemelälle vain yksi kumoutumaton todiste katalasta ”postmodernistiudesta” ja ”epätieteellisyydestä”, joita hän tuntuu näkevänsä kaikkialla (vrt. Niemelä 2004). Hän voi hyväksyä huumorin vain silloin kun ilkkuen osoitellaan humanistien kuviteltuja vajavaisuuksia; hänen oma kritiikkinsä tuntuu edustavan fundamentalistista kiihkoluonnontieteellisyyttä.

3. Liitteestä B ei ole vedetty yli yhtä sanaa vaan kolme sanaa. Suomalaisia sosiobiologeja ei kannattane arvostella yhtä kärkevin sanoin kuin he katsovat voivansa arvostella muita.

4. Kotisivuillani on jo kuukausia ollut luettavana mm. väitöskirjani tiivistelmä englanniksi ja saksaksi, esipuhe sekä errata-, sisällys- ja kirjallisuusluettelo.³

Vaikka väitöskirjassani varmasti on omat virheensä ja puutteensa, sitä ei voida pitää epätieteellisenä niillä perusteilla, joita Jussi Niemelä koettaa tarjoilla.

Markus Lång,
fil. tri, Helsingin yliopisto.

Lähteet

- Lång, Markus 2004: Psykoanalyysi ja sen soveltaminen musiikintutkimukseen. *Studia musicologica Universitatis Helsingiensis*, 12 [11]. Helsingin yliopisto, Helsinki.
- Mayr, Ernst 2003: *Evoluutio*. Suomentanut Jani Kaaro. WSOY, Helsinki. [What Evolution Is, 2002.]
- Niemelä, Jussi 2004: Uskomatonta mutta totta. – *Skeptikko* 1 (17. vsk.), s. 34–41.
- Niemelä, Jussi 2005: Salatiedettä Helsingin yliopistossa. – *Skeptikko* 1 (18. vsk.), s. 38–39.
- Zagzebski, Linda Trinkaus 1996: *Virtues of the Mind: An Inquiry into the Nature of Virtue and the Ethical Foundations of Knowledge*. Cambridge University Press, Cambridge.

Viitteet:

1. <http://ethesis.helsinki.fi/ohjeet/vaitosohje.pdf> – Toisin kuin Jussi Niemelä väittää, tutkielmani tiivistelmää ei ole koskaan julkaistu Ethesis-palvelussa.
2. Yksityiskohtaisemmin väittelyn kulkua selostetaan Helsingin yliopiston internet-sivuilla: <http://www.hum.helsinki.fi/hum/humtdk.nsf/Sivut/4.5.4.1?opendocument&fin> ja <http://www.helsinki.fi/tohtoriksi/julkaiseminen.htm>
3. <http://www.helsinki.fi/~mlang/opinnot/vaitos.html> – Koska opintoni Helsingin yliopistossa ovat päättyneet, käyttäjätunnukseni voimassaolo lakkaa syksyllä 2005. En vielä tiedä, mihin siirrän kotisivuni. Joka tapauksessa osa sivuista löytyy internetin arkistopalvelusta: <http://www.archive.org/>

summary

ALTERNATIVE MEDICINE IN CANCER TREATMENTS: PATIENTS FOR – DOCTORS AGAINST BY LIISA SALMENPERÄ

Liisa Salmenperä's thesis work "*Complementary and alternative medicine: attitudes of cancer patients, nurses and physicians, the use of complementary and alternative medicine by cancer patients*" is the first study in Finland probing the attitudes of cancer patients, nurses and doctors towards complementary and alternative medicine.

At the time of the research approximately a third of the cancer patients used complimentary treatments, most often vitamin and mineral supplements, antioxidants, dietary treatments or naturopathic medicines. Cancer patients used complementary treatments specially to enhance their will for survival and trust for the future. Almost all breast cancer patients and two thirds of the prostate cancer patients reported that complementary treatments had a positive effect specially on their physical wellbeing and general condition.

In the research a diagnosis of cancer added the use of complementary treatments in both cancer patient groups, but the results did not indicate that patients used these instead of evidence-based medicine or because they were disappointed in the evidence-based treatments. Quite contrarily, the patients had a great trust in the evidence-based treatments and the good results from the evidence-based treatments the use of complementary treatments was abandoned, though their use had been contemplated.

The attitudes of nurses and doctors towards complementary or alternative medicine turned out to mainly be negative or unsure. Specially clear was the negative view of oncologists. Both groups, both nurses and doctors, felt that complementary and alternative medicine has unknown risk factors and possibly delayed proper evidence-based treatment of cancer patients.

There were suspicions on the efficacy of treatments chosen for the study (dietary treatments, vitamin megadosages, immunotherapy, home-

opathy, prayer and therapeutic touch). The nurses had the most positive attitudes towards dietary treatments and the doctors towards prayer and immunotherapy. Almost a half of the nurses felt the complementary and alternative treatments possibly complemented the evidence-based medicine, but the doctors almost unanimously were opposed to offering complementary treatments in official healthcare.

VISITING THE FUTURE BY DENIS GALKIN

The subject of the Finnish Society for Futures Studies' traditional summer seminar was "*From the periphery to the hub – how do marginal phenomena challenge the future?*" A very diverse selection of people attended, from motorcyclists to protectors of handicapped children.

The seminar brought up many national movements and corporations which are believed to affect the future of our offspring. If you followed the animated series "*Futurama*", you will know that in the future nothing is trash, but everything is reused as raw materials for new products. Secco Inc. has started this process in practice: the seminar was shown handbags made of car tires, word magnets made of computer keyboards and key fobs made of computer circuit boards. The neatest invention was a necklace with mobile phone button "jewels".

Although we are skeptics, we should not forget that different religions constantly evolve and change, and though currently marginal will certainly effect the future society. The religious side of the seminar was represented by the *Wicca* society's (founded in 2001) chairwoman **Johanna Virtanen**. Because wicca is based on pre-christian magical belief systems, it is considered to be pagan. However, wiccans don't seem to be completely naïve "believers", since the chair mentioned that personally she does not believe in prognosticating the future.

Translation: Otto J. Mäkelä

LIITY SKEPSIKSEN JÄSENEKSI!

Jos haluat liittyä Skepsiksen jäseneksi, lähetä oheinen lomake tai sen kopio täytettynä Skepsiksen jäsenasioista vastaavalle osoitteella:

Anna-Liisa Räihä
Borgströminkuja 1 B 19
00840 Helsinki
membership@skepsis.fi

Yhdistyksen jäsenmaksu vuodelle 2005 (sisältää Skeptikko-lehden tilauksen) on 21 euroa tai alle 20-vuotialta 10,50 euroa (jos olet alle 20-vuotias, ilmoita syntymäaikasi). Voit myös tilata Skeptikko-lehden liittymättä jäseneksi. Tilausmaksu on 24 euroa/vuosi. Lehtitilausta tehdessä tiedoksi riittävät nimi ja osoite. Jäsenhakemus/tilauskaavake löytyy myös Internetistä Skepsiksen kotisivuilta:

www.skepsis.fi

JÄSENHAKEMUS

Haluan liittyä jäseneksi vain lehtitilaajaksi

Nimi:

Ammatti ja koulutus:

Lähiosoite:

Postinumero ja -toimipaikka:

Puhelin: Sähköposti:

Haluan Skepsiksen sähköpostituslistalle

Kokemus Skepsiksen toimialaan liittyvistä asioista, mahdollisesti aihetta sivuavat julkaisut, jäsenyys muissa tieteellisissä yhdistyksissä, erityiset mielenkiinnon kohteet ym. (käytä tarvittaessa erillistä paperia):

Korostamme kuitenkin, että kuka tahansa kiinnostunut voi hakea jäsenyyttä yhdistyksen hallitukselta koulutustaustasta ja elämäkokemuksesta riippumatta.

Hyväksyn Skepsis-yhdistyksen säännöissä määritellyn tarkoituksen ja toimintaperiaatteen ja haluan liittyä yhdistyksen jäseneksi.

Päiväys ja allekirjoitus:

SKEPSIS^{RY}

15 vuotta kysymyksiä

Skepsis ry on vuonna 1987 perustettu suomalaisten skeptikkojen yhdistys.

Skepsiksen sääntöjen mukaan yhdistyksen tarkoitus on:

- ▶ Edistää paranormaaleja ilmiöitä koskevien väitteiden objektiivista ja puolueetonta tieteellistä tutkimusta ottamatta näiden väitteiden paikkansapitävyyteen kantaa apriorisin, tutkimusta edeltävin perustein.
- ▶ Ylläpitää tällaisesta tutkimuksesta kiinnostuneiden ihmisten verkostoa sekä pitää yhteyttä vastaavanlaisiin yhteisöihin kotimaassa ja ulkomailla.
- ▶ Julkaista paranormaaleja ilmiöitä koskevia väitteitä tutkivia artikkeleja ja kirjoja sekä laatia tällaisia väitteitä sisältävien julkaisujen bibliografioita.
- ▶ Järjestää alaan liittyviä kokouksia ja konferensseja sekä harjoittaa valistus- ja tiedotustoimintaa.

Yhdistys on poliittisesti, aatteellisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton.

Yhdistyksen hallitus voi hyväksyä hakemuksesta yhdistyksen jäseneksi yksityishenkilöitä ja oikeuskelpoisia yhteisöjä, jotka hyväksyvät edellä mainitut yhdistyksen periaatteet.

Yhdistys julkaisee neljä kertaa vuodessa ilmestyvää *Skeptikko*-lehteä.

Mallia yhdistykselle haettiin Yhdysvalloissa 1976 perustetusta CSICOPista (Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal), mikä ilmenee mm. yhdistysten samankaltaisina toimintaperiaatteina.

Skepsis ry toimii kuitenkin itsenäisesti, vaikkakin yhteistyössä CSICOPin ja muiden vastaavien järjestöjen kanssa. Yhdistys on ECSOn (European Council of Skeptical Organisations) ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsenjärjestö.

Seuraava Skeptikko ilmestyy lokakuussa.
Lehteen tarkoitettu aineisto tulisi olla toimituksessa
syyskuun loppuun mennessä.

Skepsis ry:n yhteystiedot

Puhelinpalvelu: 0208-355 455
Postiosoite: PL 483, 00101 HELSINKI
Internet: <http://www.skepsis.fi>
Pankkiyhteys: AKTIA 405529-2111988

Jäsenasioista ja lehtitilauksista pyydetään neuvotte-
lemaan yhdistyksen jäsenasioista vastaavan kanssa.
Hänelle toimitetaan myös osoitteenmuutokset:

Anna-Liisa Rähä

Borgströminkuja 1 B 19
00840 Helsinki
puh. (09) 698 1976
membership@skepsis.fi

Rahastonhoitaja

Veikko Joutsenlahti

Roihuvuorentie 30 B 62
00510 Helsinki
puh: 040-7587286

Skepsis ry:n hallitus vuonna 2005

Puheenjohtaja **Matias Aunola**
Varapuheenjohtaja **Otto J. Mäkelä**
Robert Brotherus
Heikki Ervasti
Jukka Häkkinen
Pertti Laine
Anna-Liisa Rähä

Alueyhteyshenkilöt

Joensuu: **Vesa Tenhunen**
puh. (013) 123 254; vesa.tenhunen@skepsis.fi
Jyväskylä: **Vesa Kolhinen**
puh. 050-3820 251; vesa.kolhinen@skepsis.fi
Oulu: **Juha Vuorio**
puh. 040-5006 955; juha.vuorio@skepsis.fi
Tampere: **Heikki Lindevall**
puh. 0400-622 636; heikki.lindevall@skepsis.fi
Turku: **Heikki Kujanpää**
puh. (02) 244 6400, 0440-220 420
heikki.kujanpaa@skepsis.fi

Yhdistys toivoo, että alueilla asuvat ilmoittaisivat
yhdyshenkilöille yhteystietonsa, jotta he voisivat
tiedottaa omalla alueellaan tapahtuvasta toimin-
nasta. Yhteyshenkilöille voi myös ilmoittaa haluk-
kuutensa osallistua yhdistyksen toimintaan omalla
alueellaan.

Skepsis ry:n

tieteellinen neuvottelukunta

professori **Kari Enqvist** (puheenjohtaja)
professori **Nils Edelman**
professori **Pertti Hemánus**
assistentti **Virpi Kalakoski**
dosentti **Raimo Keskinen**
dosentti **S. Albert Kivinen**
professori **Raimo Lehti**
professori **Anto Leikola**
dosentti **Marjaana Lindeman**
professori **Ilmari Lindgren**
professori **Ilkka Niiniluoto**
dosentti **Heikki Oja**
professori **Jeja Pekka Roos**
VTM **Jan Rydman**
professori **Heikki Räisänen**
dosentti **Veijo Saano**
professori **Lauri Saxén**
professori **Anssi Saura**
professori **Raija Sollamo**
yliassistentti **Lauri Tarkkonen**
akatemiaprofessori **Raimo Tuomela**
FL **Tytti Varmavuo**
professori **Johan von Wright**
professori **Risto Vuorinen**

SKEPSIKSEN HAASTE

10 000 euroa puhtaana käteen sille, joka
tuottaa valvotuissa olosuhteissa paranor-
maalin ilmiön.

Dosentti **Hannu Karttunen** ja taikuri
Iiro Seppänen ovat lupautuneet mak-
samaan kumpikin 2500 euroa edellä mai-
nitusta kokonaissummasta. Haastesumma
voidaan maksaa myös humanoidistipen-
dinä – 10 000 euroa puhtaana ulottimeen
sille humanoidille, joka itse noutaa stipen-
din ja antaa samalla DNA- (tai vastaavan)
näytteen. Poikkeustapauksessa summa
voidaan myös maksaa (mikäli esimerkiksi
henkilötunnuksen tai pankkikortin saanti
on osoittautunut humanoidille vaikeaksi)
mukana seuraavalle ihmiskontaktiseura-
laiselle.

Ihmeellinen maailma

SKEPTIKON
TIETOSANAKIRJA

RISTO SELIN

SELIN, RISTO (2001): **IHMEELLINEN MAAILMA**

KIRJA VIE LUKIJANSA PARANORMAALIEN ILMIÖIDEN JA OUTOJEN OPIEN MAAILMAAN. SEN HAKUSANAT TARJOAVAT KRIITTISTÄ TIETOA PARAPSYKOLOGIASTA, UFOLOGIASTA, ASTROLOGIASTA JA MONISTA MUISTA AIHEISTA.

- LÄHES 500 HAKUSANAA: ATLANTIS, BARNUM-EFEKTI, CEREOLOGIA, DEMONI...
- PITKIÄ KIRJOITUKSIA, LYHYITÄ MÄÄRITELMIÄ.
- ERITTÄIN KATTAVA KIRJALLISUUSLUETTELO.
- SUOMEN ensimmäinen SKEPTINEN HAKUTEOS.
- 326 SIVUA. HINTA 19 € (+ POSTIKULUT).
- JULKAISIJA: SKEPSIS RY, HELSINKI.
- KUSTANTAJA: TÄHTITIEEELLINEN YHDISTYS URSA RY.

SAATAVANA KAIKISTA SKEPSIKSEN TILAISUUKSISTA TAI TILAAMALLA OSOITTEESTA:
ANNA-LIISA RÄIHÄ, BORGSTRÖMINKUJA 1 B 19, 00840 HELSINKI.
PUH. (09) 698 1976. SÄHKÖPOSTI: SECRETARY@SKEPSIS.FI